

■ قم / صفائیه / کوچه ممتاز / کوی فتحی / پلاک ۱۷ و ۱۹
■ تلفن: ۴-۷۷۴۵۰۷۳ • فاکس: ۷۸۴۵۰۷۵
■ همراه: ۰۹۱۲۵۵۳۴۱۱ • کد پستی: ۱۱۳۳ - ۳۷۱۵۳

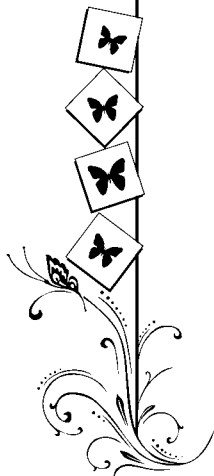
عاشورا مکتب انتظار

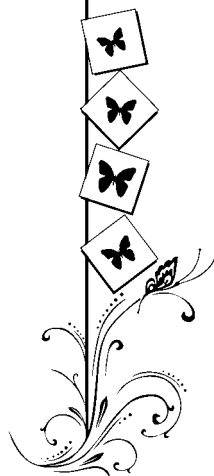
مؤلف : دکتر علی هراتیان
ناشر : سبط النبی سَلَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
چاپ : اول / ۸۶
تیراژ : ۵۰۰۰
قیمت : ۷۰۰ تومان
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۵۱۹-۹۱-۴

■ مرکز پخش تهران
■ تلفن: ۳۳۳۳۵۲۶ - ۳۳۱۰۶۶۶۵
■ همراه: ۰۹۱۲۶۲۳۸۲۲۵

فهرست عناوین

مقدمه	۵
آغاز کلام	۹
عاشورا، احیاگر دین	۱۵
عاشورا و جلوه‌های انتظار	۲۵
شباهت‌ها و پیوندها میان عاشورا و ظهور ..	۳۵
تکلیف ما	۵۵

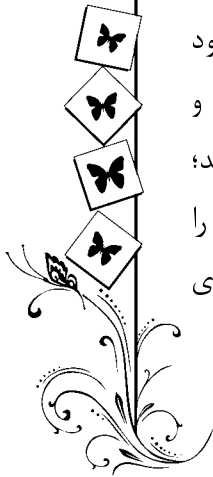

مقدمه

یا ربّ الحسین بحقّ الحسین اشف صدر الحسین
بظهور الحجّة.

حمد و سپاس بی حد، خداوندی را سزااست که
نعمت عظمای ولایت اهل بیت علیهم السلام را به ما مرحمت
فرمود و قلبهای ما را پذیرای این ولایت و خاضع
در برابر آن قرار داد و سلام و صلوات بی پایان، بر
اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام به ویژه صاحب
منصب امامت و ولایت در این عصر و زمان، وجود
مقدّس حضرت بقیّة الله الاعظم علیه السلام و لعنت و
غضب الاهی بر آنان که پیمان ولایت شکستند؛
حجّت‌های پروردگار را تکذیب، حقوق آنان را
تضییع و خون مطهرشان را بر زمین جاری
ساختند.

معرفت امام عصر علیه السلام و ارتباط و اتصال با
ساحت مقدّس آن حضرت، امر خداوند - تبارک و
تعالی - شرط ایمان، لازمه‌ی دینداری، نشانه‌ی
حیات معنوی و ملاک و معیار قبولی اعمال و افعال
ماست و متأسفانه برای برخی افراد، اهمّیت این
بحث آن گونه که باید، تبیین نشده است.

برخلاف پندار عده‌ای، بحث از امام عصر علیه السلام یک
بحث فرعی، حاشیه‌ای، کم اهمّیت، تشریفاتی و یا
تزئیناتی نیست که بودنش در زندگی خوب و
سودمند باشد و نبودش هم البتّه لطمه‌ی چندانی
نزند و خسارت آن چنانی به بار نیاورد!!
طبق حدیث شریف و متواتر نبوی - که مورد
اتّفاق همه‌ی مذاهب اسلامی است -:

من مات و لم يعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة.
هر کس بمیرد و امام زمان خویش را نشناسد به
مرگ جاهلیت مرده است.

بحث از حضرت ولی عصر علیه السلام بحث مرگ و
زندگی، هدایت و هلاکت، سعادت و شقاوت، ایمان
و کفر، اسلام و جاهلیت، حقّ و باطل و بهشت و
جهنّم است و به هیچ روی، شوخی بردار و یا قابل
تعارف نیست. از همین روست که توجّه به امام
عصر علیه السلام و تلاش در جهت کسب رضایت و جلب

عنایت آن عزیز، وجهه‌ی همّت مؤمنان حقیقی و شیعیان راستین است و آنان مصمّم هستند این یاد و ذکر و توجّه را در همه‌ی حوزه‌ها و لحظه‌ها تسرّی و توسعه دهند و یکی از مهم‌ترین این عرصه‌ها، هیئات مذهبی و مراسم سوگواری حضرت سیدالشهداء علیه السلام می‌باشد.

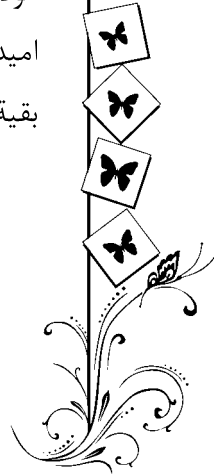
عرض ادب و ارادت به ساحت مقدّس سایر معصومین علیهم السلام اگرچه واجب و از لوازم ایمان است و مورد رضایت و تأکید قطب عالم نیز می‌باشد؛ امّا کافی نیست و نمی‌تواند توجیه‌گر کم توجّهی ما به آستان حجّت زنده‌ی خدا و ولیّی زمان گردد. به ویژه اهتمام به عزاداری جدّ بزرگوار امام زمان علیه السلام و اقامه‌ی عزا برای سید و سالار شهیدان حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام خود یکی از حقوق امام عصر علیه السلام بر شیعیان است؛ ولی در کنار این حق و در عین ادای شایسته‌ی آن، نباید از سایر حقوق اختصاصی امام زمان علیه السلام بر شیعیان غافل شد. هر یک از ما ده‌ها وظیفه‌ی خاص نسبت به وجود مبارک آن حضرت بر عهده داریم که از جمله مهم‌ترین و حیاتی‌ترین و حسّاس‌ترین این وظایف «دعا جهت تعجیل در ظهور» مبارک آن حضرت است و پرواضح است که بهترین زمان استجاب

دعا همان لحظات توّسل به اهل بیت علیهم السلام و مناسب‌ترین موقعیت برای انجام این وظیفه‌ی واجب همین مجالس سوگواری و عزای حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام است. هم چنان که مولا و آقای ما حضرت صاحب الامر علیه السلام در پیغام‌های متعدّد بر آن تأکید فرموده‌اند. نوشتار حاضر در این راستا و به منظور تذکّر به مؤمنان و محبّان آن حضرت تنظیم شده است. صد البتّه که عاشورا اقیانوس بی‌کران است و درس‌ها و عبرت‌های آن نیز بی‌شمار و به آن از زوایا و مناظر مختلف می‌توان نگریست. ما در این نوشتار کوتاه برآنیم از پنجره‌ی انتظار به این حماسه‌ی شکوهمند نظری بیافکنیم و برخی جلوه‌های انتظار را در واقعه‌ی عاشورا مرور نماییم انشاء الله که مورد قبول و لطف کریمانه‌ی صاحب عزای محرم، یگانه‌ی دوران، مولانا صاحب العصر و الزّمان علیه السلام قرار گیرد. بدان امید که هر چه زودتر شاهد ظهور مبارک حضرت بقیة الله ارواحنا فداه باشیم.

اللهم عجل لولیک الفرج

محرم الحرام ۱۴۲۸ قمری

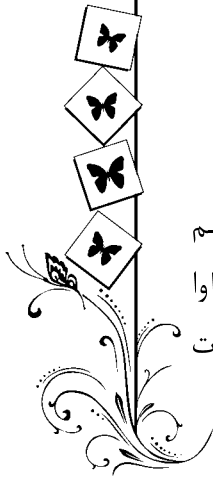
آغاز کلام

بیاییم امام زمانمان را تنهانگذاریم.

... حضرت زهرا علیها السلام در گودی قتلگاه و حضرت زینب علیها السلام بر فراز تلّ زینبیه به نظاره ایستاده‌اند. نکند «هل من معین» امام زمان ارواحنا فداء در صحرای کربلای غیبت بی‌لبیک بماند. مبادا هلهله‌ی اهل کوفه صدای غربت حجّة بن الحسن علیه السلام را به گوش ما نرساند. نکند قریباً الی الله بقیّة الله علیه السلام تنها بماند.

بیاییم امام زمانمان را معصیت نکنیم.

... غم‌های تاریخ عالم او را بس است. زخم اسارت حضرت زینب علیها السلام که جز با ظهور مداوا نمی‌شود بر قلب نازنینش کافی است. داغ حضرت

علی اصغر علیه السلام هر صبح و شام، خون از دیدگان شریفش جاری می‌کند. خدا نیامد روزی را که رفتار و گفتار ما نمک بر زخم او بیاشد. بیاییم تسلی بخش قلب عالم امکان باشیم...

... مولای غریب و تنهای من ... یا صاحب الزمان!

ای کاش عزاداران، سینه‌زنان و گریه‌کنندگان بر سالار شهیدان علیه السلام می‌دانستند که هم‌اینک حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام خود، تعزیه‌دار غربت و سوگوار مظلومیت توست، تا آن جا که می‌فرماید:

«مهدی ما در عصر خودش مظلوم است.»^۱

تا تأکیدی باشد بر این فرمایش شما بر آن منتظر عاشق که:

«من مظلوم‌ترین فرد عالم‌ام.»^۲

اعتراف می‌کنم، خود نیز در زمره‌ی آنانی هستم که با آب و تاب، زیارت وارث و عاشورا می‌خوانند و گاه با گریه و آه «یا لیتنی کنت معک» می‌گویند؛ اما از درک این حقیقت غافل و یا عاجزند که «حسین بن علی علیه السلام» در این زمان تو هستی و دوران غیبت، صحرای کربلای غربت توست و عرصه‌ی ابتلای

۱. صحیفه‌ی مهدیه: ۵۲.

۲. همان.

مردمان و این تویی که هر صبح و شام آوای «هل من ناصر ینصرنی» سر می‌دهی و یار و مددکار می‌طلبی.

دردا که هلهله‌ی ایادی شیطان و امواج سپاه کفر و نفاق، شنیدن صدای استغاثات را مشکل ساخته است! افسوس که پرده‌های غفلت و معصیت و حجاب دنیاطلبی، گوش جانمان را سنگین و ناشنوا ساخته است! مباد من نیز به سرنوشت آنانی دچار شده باشم که این‌گونه مخاطب جدّ شما در روز عاشورا قرار گرفتند که «قد ملئت بطونکم من الحرام»^۱. نکند این فرمایش جدّ مظلوم شما که:

النّاس عبید الدّینیا و الدّین لعق علی السنتهم
یحوطونه ما درّت معایشهم فاذا محّصوا بالبلاء
قلّ الدیانون.

مردم بنده‌ی دنیایند و دین لقلقه‌ی زبانشان
است تا جایی که دنیا باشد هستند و هرگاه به

۱. حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) در روز عاشورا، بیست و پنج خطبه‌ی کوتاه و مفصل ایراد فرمودند؛ ولی اهل کوفه با شنیدن صدای مبارک آن حضرت هلهله می‌کردند تا کسی صدای آن بزرگوار را نشنود! حضرت نیز فرمودند: می‌دانید چرا سخنان من که تنها فرزند آخرین پیامبر خدا در روی زمین هستم در دل سنگ شما اثر نمی‌کند؟ بدین خاطر که شکم‌هایتان از حرام پر شده است!

بلایا امتحان شوند دین داران اندک اند.^۱

در مورد من نیز صادق باشد. وای بر من نیز اگر
دم زدن از شما فقط لقلقه‌ی زبانم باشد و در مقام
عمل اشک شما را جاری کرده و یا قلب مبارکتان را
سوزانده باشم.

ای کاش «هل من معین» ات را می‌شنیدیم و تو
را لبیک می‌گفتیم. تازه در این میدان، از ما سر و
جان نخواسته‌ای. سخن از شمشیر و نیزه و تیر و
خنجر نیست. حرفی از قطعه قطعه شدن، سردادن
و جان باختن در میان نیست. فقط فرموده‌ای برای
ظهورم دعا کنید. وای بر من! بدا به حال من و
امثال من که از انجام همین وظیفه‌ی ساده نیز
طفره رفتیم....

ما برای مظلومیت سید الشهداء علیهم‌السلام می‌گیریم و
باید بگیریم؛ در عزای آن حضرت لباس سیاه بر
تن نموده و در رثای آن حضرت بر سر و سینه
می‌زنیم؛ اما غالباً بی توجه به این حقیقت هستیم
که شفای قلب مبارک حضرت اباعبدالله علیه‌السلام و
تسلای دل داغ دار آل الله تنها و تنها با ظهور شما
ممکن خواهد شد. نمی‌دانیم هر کس می‌خواهد
قلب نازنین حضرت زهرا علیها‌السلام شفا بگیرد؛ هر کس

۱. بحار الانوار ۴۴: ۳۸۲.

می‌خواهد بر زخم‌های دل حضرت زینب علیها السلام مرهم بگذارد؛ هر کس می‌خواهد انتقام حضرت علی علیه السلام اصغر علیه السلام گرفته شود؛ هر کس می‌خواهد قمر بنی هاشم حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام را خشنود کند باید برای ظهور شما که منتقم آل عبایید، بسیار دعا کند.

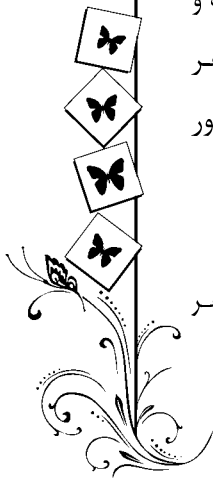
و خوشا به حال آنان که در این میدان، گوی سبقت ربوده‌اند؛ لباس سربازی‌ات را بر تن کرده‌اند و مدال زرّین انتظار را بر گردن آویخته‌اند. آنان که هم عزادار کربلایند و هم چشم انتظار ظهور. هم بر مظلومیّت غریب کربلا اشک ماتم می‌ریزند و هم مظلومیّت تو را با تمام وجود لمس می‌کنند.

آری!

شیعه‌ی واقعی، از یک سو، سوگوار عاشورا است و هر صبح و شام همچون صاحب عزای کربلا حضرت بقیّة‌الله ارواحنا فداه بر مصیبت غریب نینوا می‌گرید و هم از دیگر سو و به توصیه‌ی موالیان خویش هر بامداد و هر شامگاه در انتظار فرارسیدن امر ظهور قائم آل محمد علیه السلام است که فرموده‌اند:

تَوَقَّعُوا هَذَا الْأَمْرَ صَبَاحاً وَ مَسَاءً.

منتظر این امر (ظهور امام زمان علیه السلام) در هر

صبح و شام باشید.^۱

با یک چشم بر مصیبت ابی‌عبدالله علیه السلام خون می‌گرید و با چشم دیگر، بر غیبت و غربت حضرت ولی‌عصر علیه السلام اشک می‌ریزد و افق‌های ظهور را رصد می‌کند. از چشمانش اشک ماتم و بر لبانش، شوق و ترنم انتظار جاری است. هم پرچم عزای حسینی را بر دوش می‌کشد و هم بیرق سبز انتظار مهدوی را. با یک دست در رثای سیدالشهداء علیه السلام بر سر و سینه می‌زند و دست دیگر را به دعا جهت تعجیل در امر فرج به سوی آسمان می‌گشاید.

بُکاء بر سیدالشهداء علیه السلام را با دعا برای تعجیل فرج حضرت بقیة‌الله علیه السلام در هم می‌آمیزد و اشک عزای سید مظلومان که اکسیر اعظم و گرانبهارترین سرمایه‌ی هر مؤمن است را برای تعجیل در ظهور آخرین حجّت خداوند نثار می‌کند. و چه زیباست این اتصال و چه بژنده و گره‌گشاست تلفیق «اشک» و «دعا» آن هم اشکی که از چشم عزاداران خون خدا می‌جوشد و دعایی که گویی خداوند هم به دنبال بهانه‌ای برای اجابت آن است یعنی درخواست ظهور تنها بازمانده‌ی خدا در زمین حضرت بقیة‌الله الاعظم ارواحنا فداه.

۱. بحار الانوار ۵۲: ۱۸۵، ح ۹.

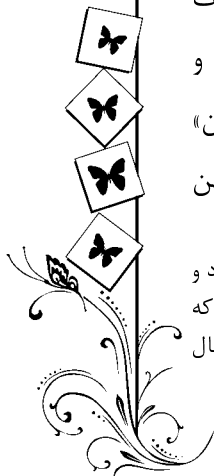

عاشورا، احياگر دين

غدیر، عاشورا و ظهور واژگان کلیدی در کتاب تشیع و سه نقطه‌ی عطف در تاریخ بشریتند. شیعه‌ی دوازده امامی که به فرموده‌ی پیامبر عظیم الشان اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تنها فرقه‌ی اهل نجات^۱ و یکتا جریان حق مدار در مسیر تاریخ می‌باشد با غدیر اعلان موجودیت و اثبات حقیقت خویش می‌کند، با عاشورا بقای خود را تضمین و خود را تشبیت می‌نماید و با ظهور شکوفا و عالم گیر می‌گردد.

در هر سه واقعه نیز امامی معصوم از اهل بیت پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ محوریت و اهمیت دارد زیرا تفاوت اساسی شیعه با مذاهب باطل، بحث امامت و ولایت و شاخصه‌ی اصلی شیعه «امام محور بودن» است و از یک منظر عظمت عاشورا نیز در همین

۱. رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرموده‌اند: زود باشد که امت من به هفتاد و سه فرقه تقسیم گردند. همگی آنان در آتش اند به جز یک گروه که همان پیروان جانشین من علی بن ابی طالب عَلَيْهِ السَّلَام می‌باشند. خصال شیخ صدوق رحمه الله، ص ۵۸۵.

نکته نهفته است و شاید یکی از اسرار این همه تأکید بر لزوم عزاداری حضرت سید الشهداء علیه السلام و ثواب‌های بی‌شماری که بر آن مترتب است نیز همین امر باشد. عاشورا بر محوریت امام در دین تأکید می‌ورزد؛ حقیقت دین را بیان می‌نماید و ماهیت بی‌دینان و دین ستیزان را برای همیشه تاریخ برملا می‌سازد. عاشورا به ما می‌آموزد: مؤمن و سعادت‌مند و موحد حقیقی آن کس است که همراه و یاور امام زمانش باشد و بی‌دین کسی است که با امام عصرش رابطه و نسبتی ندارد و شقی آن کسی است که به مخالفت با امام زمان خویش پرداخته و یا در جبهه‌ی مقابل او صف آرایی می‌کند.

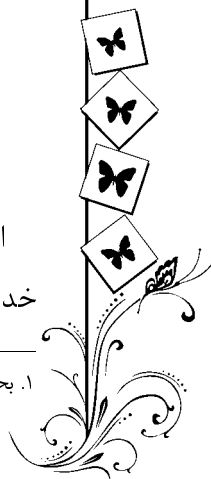
آری! عاشورا زنده‌کننده‌ی مکتب و حضرت
أبا عبدالله الحسین علیه السلام احیاگر دین خداست.

السَّلام علی الحسین الَّذی سمحت نفسه بسمة
الاسلام.

سلام بر حسینی که جانش را قربانی اسلام
کرد.^۱

اگر عاشورا نبود از دین خدا، کتاب خدا و راه
خدا اثری باقی نمی‌ماند. سؤال اینجاست که کدام

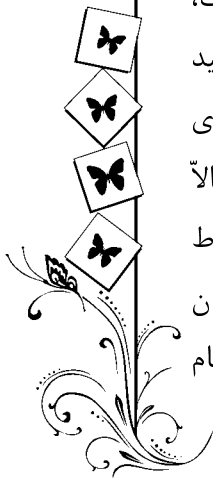
۱. بحارالانوار ۹۸: ۳۱۸.

دین با شهادت سرور جوانان اهل بهشت زنده و جاوید شد؟

اصل دین و اساس اسلام چیزی جز ولایت و امامت و تسلیم بودن در برابر حجت خدا در هر عصر و زمان نیست. عاشورا عظیم است چون ولایت را که اصل دین است احیا می‌کند. عاشورا آن اسلامی را زنده می‌کند که دایر مدار امام معصوم است و دینی را احیا می‌کند که در آن قبولی همه‌ی اعمال فقط و فقط منوط به پذیرش ولایت اهل بیت علیهم‌السلام است.

برخی ظاهر بینان و کوتاه نظران می‌گویند: امام حسین علیه‌السلام برای نماز به شهادت رسید! اولاً آن حضرت به عهد و پیمان خویش با خداوند - تبارک و تعالی - وفا کرد. ثانیاً اصحاب حضرت أباعبدالله علیه‌السلام به شهادت رسیدند تا مردم بدانند نماز بدون ولایت، نماز نیست. وضوی بی‌ولایت، آب بازی است. حج بدون امام، حج نیست. توحید بدون اهل بیت علیهم‌السلام شرک و کفر است. قرآن منهای امام، کاغذ و مرگبی بیش نیست. گفتن «لا اله الا الله» بدون پذیرش ولایت ثمری ندارد چرا که شرط «لا اله الا الله» نیز قبول ولایت ائمه علیهم‌السلام و گردن نهادن و تسلیم بودن در مقابل صاحبان مقام

ولایت است. مگر نه آنکه سپاه یزید لعنة الله عليه نیز در ظهر عاشورا نماز جماعت خواندند؟! مگر نه اینکه هزاران نفر از سپاه کوفه در حالی که قرآن بر گردن آویخته بودند به جنگ سید الشهداء علیه السلام آمدند؟! مگر نه آنکه نقش پرچم هایشان و لقلقه‌ی زبانشان «لا اله الا الله و محمد رسول الله» بود؛ اما برای کشتن و قطعه قطعه نمودن فرزند همین پیامبر آن هم با فجیع‌ترین شکل ممکن هم قسم شدند؟! مگر نه آنکه عصر تاسوعا عمر بن سعد ملعون سپاه خویش را با عنوان لشکر خدا خطاب کرد و فریاد کشید: «یا خیل الله ارکبی و ابشری بالجنّه» یعنی ای لشکر خدا! سوار شوید شما را به بهشت بشارت می‌دهم!! مگر وقتی رأس مطهر خون خدا و فرزند و جگر گوشه‌ی رسول خدا صلی الله علیه و آله را بر نیزه‌ها زدند صدای تکبیرشان بلند نشد؟! پس تفاوت این دو لشکر که هر دو اهل نماز، قبله، قرآن، الله اکبر و «لا اله الا الله» می‌باشند در چیست؟ پاسخ واضح است: تفاوت در حضور حجّت خدا یعنی حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام در جبهه‌ی اهل حق می‌باشد. در تفسیر این آیه‌ی شریفه که خداوند - تبارک و تعالی - در قرآن می‌فرماید:

«انّ الدین عند الله الاسلام.»

همانا دین در نزد خداوند اسلام می‌باشد.

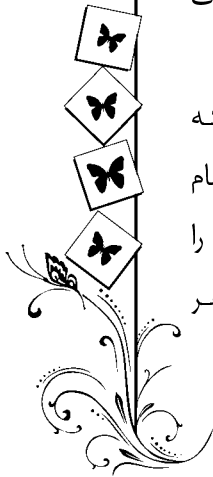
امام محمد باقر علیه السلام می‌فرمایند:

الاسلام هو التَّسْلِيم لعلی بن ابی طالب بالولاية.
(منظور از اسلام) تسلیم شدن نسبت به
حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام به
وسیله‌ی قبول ولایت ایشان است.^۱

نکنند ما نیز همچون مردمان زمان سیّد
الشهداء علیه السلام به ظواهر دین دلخوش کنیم و از باطن
و حقیقت و اصل دین یعنی وجود مقدّس حضرت
صاحب الزّمان علیه السلام غافل شویم. چرا که رئیس
مذهب شیعه مولانا امام صادق علیه السلام در تبیین
معنای دین می‌فرمایند:

... انّ الدین و اصل الدین هو رجل و ذلك الرجل
هو الیقین و هو الايمان و هو امام امّته و اهل
زمانه فمن عرفه عرف الله و دینه و من انکره انکر
الله و دینه و من جهله جهل الله و دینه و لا يعرف
الله و دینه و حدوده و شرائعه بغير ذلك الامام.
... همانا دین و حقیقت دین مردی است که
همان مرد، حقیقت یقین و ایمان است و او امام
امّت و اهل زمان خویش است. هر کس او را
بشناسد خدا و دین خدا را شناخته است و هر

۱. تفسیر شریف برهان ۱: ۲۷۴.

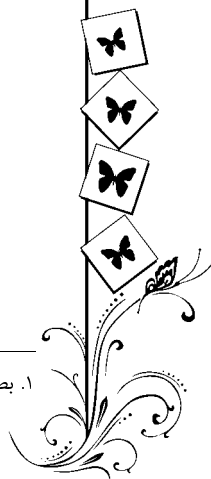
کس او را انکار کند خدا و دین خدا را انکار کرده است و هر کس نسبت به او جاهل باشد نسبت به خدا و دین خدا جاهل است و خدا و دین خدا و حدود قوانین خدا بدون آن امام شناخته نمی‌شود.^۱

و از امام محمد باقر علیه السلام نقل شده است که فرمودند:

بنی الاسلام علی خمسة اشياء علی الصلوة و الزکوة و الحج و الصوم و الولاية. قال زرارة: فقلت و ای شیئی من ذلك افضل؟! قال: الولاية لآنها مفتاحهن و الوالی هو الدلیل علیهن... أما لو ان رجلاً قام ليله و صام نهاره و تصدق بجميع ماله و حج جميع دهره و لم يعرف ولاية ولی الله فیوالبه و یكون جميع اعماله بدلالته اليه ما كان علی الله عزوجل حق فی ثوابه و لا كان من أهل الايمان.

اسلام بر پنج چیز بنا شده است: بر نماز و زکات و حج و روزه و ولایت. زراره می‌گوید: عرض کردم کدامیک از اینها برتر است؟ فرمودند: ولایت، زیرا ولایت کلید (بقیّه‌ی) آنهاست و این صاحب ولایت است که به آنها دلالت می‌کند...

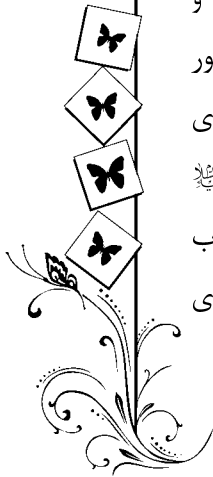
۱. بصائر الدرجات: ۱۵۴ - ۱۵۷.

آگاه باشید که اگر فردی شبها را به عبادت و روزها را به روزه بگذرانند و همه‌ی دارایی خود را صدقه بدهد و در تمام دوران عمرش به حج برود؛ اما ولایت ولی خدا را نشناسد تا ولایت او را بپذیرد و همه‌ی اعمالش بر طبق دلالت او باشد بر خداوند متعال حقی پیدا نمی‌کند تا او را پاداش دهد و او از اهل ایمان نمی‌باشد.^۱

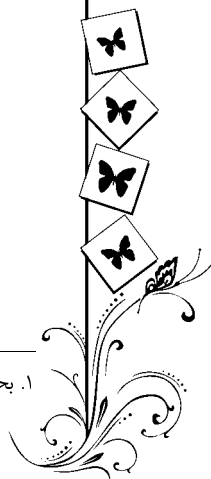
گفتیم که عاشورا امر امامت را زنده می‌کند؛ به شیعه بصیرت می‌بخشد؛ حقیقت دین را به تصویر می‌کشد و ماهیت بنی امیه و چهره‌ی پلید حاکمان جور را که در لباس خلیفه‌ی پیامبر ﷺ و در پوشش دین کمر به هدم اسلام بسته بودند برملا می‌سازد. اگر این معنا درک شود آن‌گاه تصدیق می‌کنیم که عاشورا باید توجه، ارادت، ایمان، یقین، محبت و معرفت ما را نسبت به وجود مقدس امام عصر علیه السلام تقویت نموده و ما را به وظایف و تکالیفمان در قبال آن حضرت آشنا تر و به ظهور ایشان مشتاق تر نماید و اگر کسی حقیقتاً و از روی اخلاص و معرفت عزادار أبا عبد الله الحسین علیهما السلام باشد باید این عزاداری و عرض ارادت، او را به درب خانه‌ی امام زمان علیه السلام بکشاند و او را در زمره‌ی

۱. کتاب شریف اصول کافی ۲: ۱۸.

منتظران و دعا کنندگان برای فرج قرار دهد و بالعکس اگر عزاداری سیدالشهداء علیه السلام ما را به سمت انتظار امام عصر علیه السلام نکشاند و حصول حال انتظار را به دنبال نداشته باشد و ما را به ادای وظیفه در قبال امام و حجت زمان دلالت نکند به حدّ و کمال مطلوب خود نرسیده است چرا که وقتی از وجود مقدّس سیدالشهداء علیه السلام که همه‌ی ما به او عشق می‌ورزیم و برایش عزاداری می‌کنیم پرسیده شد: معرفت خدا چیست؟ آن حضرت در پاسخ فرمودند:

این که اهل هر زمانی امام خود را بشناسد که اطاعت آن‌ها از او واجب است.^۱

عاشورا و جلوه‌های انتظار

انتظار از ریشه‌ی «نَظَرَ» به معنای چشم دوختن، نگاه کردن، نظر نمودن و نیز توجّه و نگاه قلب را به جانب محبوب و یا مطلوب، معطوف داشتن مشتق شده است و در ادبیات عرب وقتی فعلی به باب افتعال برده می‌شود معنای تمام و کمال را می‌رساند. پس انتظار یعنی تمام قلب را به سوی مطلوب و یا محبوب و به قصد ادراک او متوجّه ساختن به طوری که از توجّه به سایر جهات و اشیاء باز بماند و در این قلب جای توجّه به هیچ کس و هیچ چیز باقی نماند. همانند لحظه‌ای که حضرت یوسف غلی نبینا و آله و علیه السلام وارد مجلس مصریان شد و آنان به گونه‌ای غرق تماشا و محو جمال آن حضرت شدند که از توجّه به خویش غافل گشتند و دست هایشان را بریدند؛ امّا ابداً احساس درد و ناراحتی ننمودند زیرا آن توجّه تامّ و تمام به حضرت یوسف غلی نبینا و آله و علیه السلام

جایی برای توجّه به غیر در وجود آنان باقی نگذاشته بود و آنان به راستی منتظر یوسف علیه السلام بودند.

عاشورا، تصویری زیبا و بی نظیر از این حال انتظار و توجّه کامل به محبوب و عشق و ارادت و اخلاص و دلدادگی نسبت به خلیفه الله و امام معصوم زمان را به دست می دهد. در روایات متعدّد راجع به یاران باوفای أباعبدالله الحسین علیه السلام آمده است که هر چه به ظهر عاشورا نزدیک تر می شدند چنان غرق توجّه به وجود مقدّس أباعبدالله علیه السلام می گردیدند که درد تیر و نیزه و خنجر را احساس نمی کردند چرا که آنان به راستی «منتظر الحسین علیه السلام» بودند. انتظار یعنی تمام دل را به امام زمان دادن و عاشورا به تمام و کمال این معنا را به تصویر می کشد. یاران حضرت أباعبدالله علیه السلام بر خلاف اکثر اهل زمانه ی خویش امام زمانشان را یاری نمودند و اصلی ترین درسی که از مکتب عاشورا می توان فرا گرفت همین درس «یاری رساندن به امام هر زمان» و تأثیر مهمّی است که شیعیان و یاوران ائمّه علیهم السلام در هر عصری بر سرنوشت بشریت داشته و دارند. خداوند - تعالی - در عالم میثاق از همه ی افراد حتّی انبیاء عظام

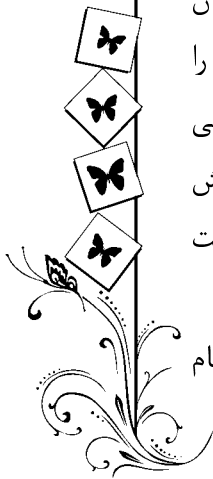
نسبت به معرفت، محبت و اطاعت از اهل بیت علیهم السلام پیمان غلیظ و شدید گرفته است و از همین روست که در زیارت آل یاسین خطاب به حضرت ولی عصر ارواحنا فداه عرضه می‌داریم:

السَّلامَ عَلَیکَ یا مِیثاقَ اللَّهِ الَّذِی اخذَهُ و وَکَّدَهُ.

سلام بر تو ای پیمان الهی که خداوند بر وفای به آن از مردم پیمان محکم گرفت و بر آن تأکید نمود.

و برجسته‌ترین ویژگی یاران سیدالشهداء علیهم السلام همین پایبندی آنان به عهد و پیمان خویش تا سر حدّ جان و دفاع از حجّت خدا و امام عصر خویش تا مرز قطعه قطعه شدن و زیر سُم اسب‌ها رفتن است. حضرت أباعبدالله الحسین علیه السلام امامی واجب الاطاعه و منصوب از جانب خدای تبارک و تعالی بود و جامعه‌ی هم عصر با ایشان وظایفی در قبال آن حضرت بر عهده داشتند. قصور و تقصیر آن مردم نسبت به امام عصرشان فاجعه‌ی کربلا را آفرید و اینک ما هستیم و امام عصر خویش. امامی که هم اکنون هزار و صد و هفتاد سال از غیبتش می‌گذرد. امامی که زندانی غفلت و معصیت بشریت است.

بیایید همچون حُرّ شهامت عذر خواهی از امام

زمانمان را داشته باشیم. آقا امام زمان علیه السلام کریم است. فرزندان همان سیدالشهداء علیه السلام است. گذشته‌های ما را می‌بخشد. بیایید از اصحاب حضرت سیدالشهداء علیه السلام درس وفاداری، اخلاص و جانفشانی بیاموزیم و بر یاری امام زمانمان از آنان الگو بگیریم. از عمرو بن جُناده آن نوجوان یازده ساله که بلافاصله پس از شهادت پدرش در روز عاشورا به میدان رزم شتافت و اینگونه رجز خواند:

امیری حسین و نعم الامیر...

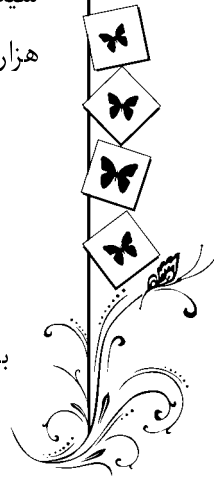
سالارم حسین است و او چه نیک امیری است...

از محمد بن بشیر حضرمی که وقتی صبح عاشورا به وی خبر دادند پسرش را در فلان نقطه‌ی مرزی اسیر و به اصطلاح امروز گروگان گرفته‌اند و در قبال آزادیش هزار دینار طلب کرده‌اند و سیدالشهداء علیه السلام او را صدا زدند، کیسه‌ای شامل هزار دینار طلا به وی دادند و فرمودند:

رحمک الله انت فی حلّ من بیعتی فاعمل فی فکاک اینک.

خدا تو را رحمت کند. بیعتم را از تو برداشتم. برو و پسرش را آزاد کن.

به دست و پای حضرت افتاد و با گریه و شور

وصف ناشدنی عرضه داشت:

اکلتی السباع حياً ان فارتک.

درندگان بیابان زنده زنده مرا بدرند اگر تو را تنها
بگذارم.^۱

از آن دو عمو زاده «سیف بن حارث» و «مالک بن
عبدالله» که وقت عزیمت به میدان نبرد سیلاب
اشک از دیدگانیشان روان بود و خطاب به مولا و
امام زمان خویش گفتند:

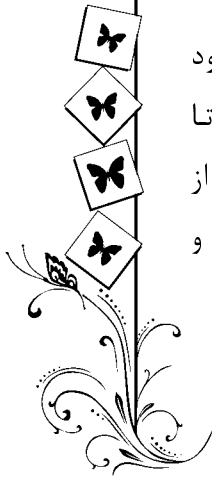
جعلنا الله فداک و الله ما علی انفسنا نبکی و لکن
نبکی علیک تراک قد احیط بک ولا تقدر علی ان
ننفعک.

خداوند ما را فدای شما کند. به خدا قسم ما برای
خود گریه نمی‌کنیم. گریه‌ی ما بدین سبب است
که این گرفتاری‌ها بر شما وارد می‌شود در حالی
که ما قادر به رساندن هیچ نفعی به شما
نمی‌باشیم.^۲

از سعید بن عبدالله حنفی که ظهر عاشورا خود
را سپر حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام قرار داد تا
آن حضرت نماز خویش را به جای آورند و پس از
اتمام نماز حضرت و در حالی که زخم‌های نیزه و

۱. بحار الانوار ۴۴: ۳۹۴.

۲. بحار الانوار ۴۵: ۲۹.

شمشیر و سنگ و سیزده چوبه‌ی تیر بر بدنش
نشسته بود خطاب به امام زمان خویش عرضه
داشت:

اوفیت یابن رسول الله؟

آیا به عهد خویش وفا کردم ای فرزند رسول
خدا؟

و یا زهیر که شب عاشورا خطاب به امام زمانش
اینگونه ابراز وفاداری کرد:

به خدا دوست دارم که کشته شوم سپس زنده
شوم و تا هزار بار دیگر کشته و برانگیخته شوم
تا بدین سبب از جان شما و جوانان اهل بیت
شما دفاع کنم...^۱

و یا مسلم بن عوسجه که می‌گفت:

به خدا اگر بدانم که کشته می‌شوم و زنده
می‌گردم و باز کشته می‌شوم و مرا می‌سوزانند و
خاکسترم را بر باد می‌دهند و هفتاد بار چنان
کنند از تو جدا نمی‌شوم.^۲

و همین مسلم بن عوسجه به هنگام شهادت و
در حالی که غرق در خاک و خون بود و امام علیه السلام به
همراه حبیب بن مظاهر بر بالین وی حاضر بودند

۱. مقتل مقرر: ۱۹۴.

۲. همان.

رو به حبیب کرد و گفت:

اوصیک بهذا ان تموت دونه.

تو را سفارش می‌کنم به این آقا که جان نثارش

باشی و تا جان داری او را رها نکنی.^۱

آیا ما یکدیگر را به یاری امام زمان عجل الله فرجه خویش

فرا می‌خوانیم؟

آیا ما راجع به امام عصر عجل الله فرجه به یکدیگر تذکر و

هشدار می‌دهیم؟

و امروز ماییم و حسینی دیگر و «هل من ناصر»

ی به وسعت زمین و کربلایی به وسعت جهان.

حضرت أباعبدالله الحسین عجل الله فرجه در مسیر کربلا به

عبیدالله بن جحر جعفی که از یاری امام سر باز زد و

به بهانه‌های واهی لیاقت ماندن در صف اصحاب

عاشورایی امام را از دست داد فرمودند:

... اگر بتوانی کاری کنی که فریاد ما را نشنوی و

در این درگیری ما شاهد نباشی همان کن. به

خدا سوگند! اگر کسی صدای کمک خواهی ما را

بشنود و ما را یاری نکند خدای تعالی او را

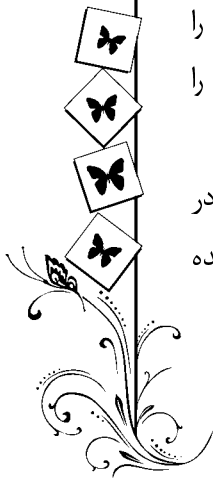
هلاک خواهد کرد.^۲

و آیا کسی هست که در عصر ارتباطات و در

زمانه‌ی ما «هل من ناصر» امام زمان عجل الله فرجه را نشنیده

۱. مقتل مرقم: ۸۸ و ۲۹۷.

۲. الارشاد: ۲: ۸۱.

باشد؟ آیا وقت آن نرسیده است که امام مظلوم
خویش را یاری کنیم؟! آیا کسی هست که امام طرد
شده و تنهای خود را یاری کند؟!!

هل من ذابّ يذبّ عن حرم رسول الله؟!
آیا مردان غیرت مندی هستند که از حرم فرزند
رسول خدا ﷺ دفاع کنند؟!!

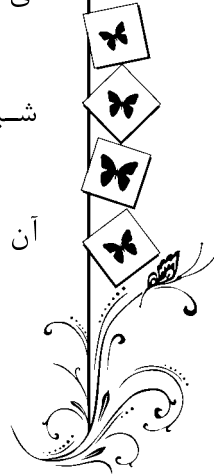
هل من موحد يخاف الله فينا؟!
آیا آزاد مرد موحدی هست که همچون حرّ بن
یزید ریاحی دلش از خوف خدا و ترس قیامت
بلرزد و امام مظلوم خویش را یاری کند؟

کیست مهدی عجل الله فرجه را یاری کند؟!
شیعیان بس نیست غفلت‌هایمان؟
غربت و تنهایی مولایمان؟

مهدی زهرا حسینی دیگر است
آخرین معصوم نسل حیدر است
ای که از آل عبادم می‌زنی

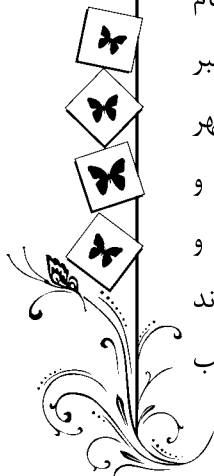
دم ز مهدی پس چرا کم می‌زنی؟
شیعه بر این اعتقاد و باور است
هر کسی مهدی ندارد کافر است

آن که نشناسد امام خویش را
داده بر شیطان زمام خویش را

شباها و پیوندها
میان عاشورا و ظهور

از نوای غریبانه و «هل من ناصر» مظلومانه‌ی حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام قرن‌ها می‌گذرد. اگرچه این استغاثه در عاشورای سال ۶۱ هجری بی‌پاسخ ماند؛ اما خاموش نگشت و پژواک آن هر روز رساتر و کوبنده‌تر به گوش جان می‌رسد. گویی زمین و زمان نیز دیگر قرار از کف داده‌اند و بی‌صبرانه انتظار می‌کشند تا منتقم سالار شهیدان، لباس قیام بر تن کند و ذوالفقار انتقام از نیام برکشد، پرچم بر زمین مانده‌ی شهید کربلا را به اهتزاز درآورد و بر این زخم دیرین مرهم و التیام بخشد. چرا که عاشورا مکتب منتظران، نینوا معبر انتظار و بالاخره ظهور، خود تجلی‌ی ظهر عاشوراست. حقیقت آن است که میان عاشورا و ظهور، ارتباط عمیق و معناداری وجود دارد و میان شخصیت حضرت سیدالشهداء علیه السلام و فرزند شایسته و خلف صالح ایشان حضرت صاحب

الزّمان علیه السلام نیز پیوند پر رمز و رازی دیده می‌شود. تا آن‌جا که هر جا سخن از «حسین علیه السلام» است از «مهدی علیه السلام» نیز سخن به میان می‌آید. از این رو با استفاده از ادعیه، زیارات و روایات رسیده از پیشوایان معصوم علیهم السلام گوشه‌ای از این شباهت‌ها و پیوندهای میان این دو وجود مقدّس را در حدّ بضاعت خویش و به نحو اختصار برخواهیم شمرد. نویسنده‌ی کتاب پر ارج مکّال المکارم در بیان شباهت‌های وجود مقدّس حضرت مهدی علیه السلام با حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام می‌گوید:

«در امور بسیاری این شباهت وجود دارد از جمله:

۱. شدّت اهتمام در یاد کردن این دو بزرگوار در قرآن کریم و سنت پیامبران و کتاب‌های آسمانی؛ چنان‌که بر پژوهشگران پوشیده نیست و اگر بخواهید بر قسمتی از آنها اطلاع یابید به کتاب‌های المحجّة فیما نزل من القرآن فی الحجّة و مجلّد دهم بحار و تفاسیر و غیر این‌ها مراجعه کنید.
۲. اهتمام پیامبران گذشته به گریستن برای حضرت امام حسین علیه السلام و برپا نمودن مجالس سوگواری و مرثیه پیش از شهادت آن جناب که نظیر اهتمام امامان گذشته است در دعا کردن

برای فرج مولا حجّة بن الحسن عجل الله فرجه الشریف و طلب ظهور آن بزرگوار پیش از وقوع غیبت.

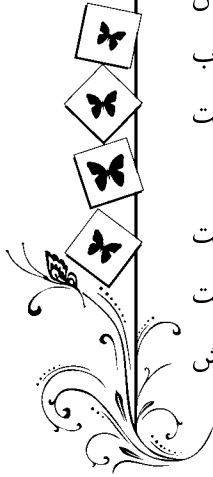
۳. شدّت اهتمام هر دو (حضرت امام حسین علیه السلام و حضرت ولّی عصر علیه السلام) در امر به معروف و نهی از منکر؛ چنان که سالار شهیدان حسین بن علی علیه السلام در این امر ملاحظه‌ی تقیّه را نکرد و این از ویژگی‌های آن حضرت است. مولا حضرت حجّت نیز همین طور است....

۴. نبودن بیعت طاغوت زمان بر آن دو....

۵. بالا بردن به سوی آسمان؛ فرشتگان هر دو بزرگوار (امام حسین علیه السلام و امام قائم علیه السلام) را به اذن خداوند متعال به آسمان بالا بردند....

۶. آرزوی این که ای کاش روز عاشورا بودیم و تصمیم به یاری آن حضرت داشتن، ثواب شهید شدن با آن حضرت را دارد؛ آرزوی بودن با امام قائم علیه السلام در زمان ظهور و قصد یاری کردن آن حضرت و جهاد با دشمنانش در رکابش نیز ثواب شهادت را دارد چنان که درباره‌ی هر دو روایت آمده است....

۷. امام حسین علیه السلام ترسان از مدینه بیرون رفت و در مکه نزول کرد، سپس به سوی کوفه حرکت فرمود؛ حضرت حجّت علیه السلام نیز نظیر همین برایش

اتفاق می‌افتد که در خبر صحیحی از اباجعفر حضرت امام محمد باقر علیه السلام آمده: پس سفیانی عده‌ای را به مدینه می‌فرستد و حضرت مهدی علیه السلام از آن جا به سوی مکه کوچ می‌کند. به ارتش سفیانی خبر می‌رسد که حضرت مهدی علیه السلام به مکه رفت. لشکری در تعقیب آن حضرت می‌فرستد؛ ولی به او نمی‌رسند تا این که ترسان وارد مکه شود. به همان روش موسی بن عمران علیه السلام - لشکر سفیانی در بیداء فرود می‌آید. پس منادی از جانب آسمان ندا می‌کند: «یا بیداء ابیدی القوم» ای بیداء! این گروه را نابود کن. پس زمین آن‌ها را فرو می‌برد و فقط سه نفر از آنها باقی می‌مانند که خداوند صورت‌هایشان را به عقب برمی‌گرداند.

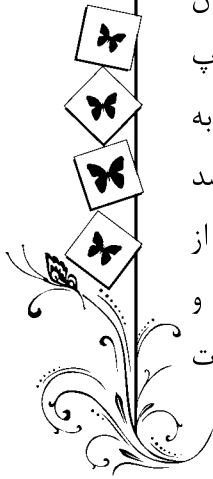
۸. مصیبت آن دو بزرگوار سخت‌ترین مصیبت‌هاست؛ اما مصیبت امام حسین علیه السلام که در گفتگوی آدم و جبرئیل آمده که گفت: ای آدم! این فرزند تو به مصیبتی دچار می‌گردد که مصیبت‌ها در کنار آن کوچک خواهد بود و اما قائم علیه السلام از این جهت که مصیبتش طولانی و محنتش شدید است. امام حسین علیه السلام هنگامی که می‌خواست از مکه به سوی عراق حرکت کند، یاری خواست و فرمود: هر آن که حاضر است جان خود را در راه ما بخشد و

خودش را مهیای لقاءالله نماید با ما بیاید که ان شاءالله من فردا حرکت می‌کنم.

امام قائم حجة بن الحسن علیه السلام نیز هنگامی که در مکه ظهور می‌کند یاری می‌طلبید... می‌گوییم: اگر گوش دلت را بگشایی و سینهات به نور پروردگارت فراخ گردد، ندای امام زمانت را در این زمان خواهی شنید که از اهل ایمان یاری می‌طلبد. آیا کسی هست که ندای آن حضرت را پاسخ گوید؟ و آیا کمک کننده‌ای هست؟ آیا یاری کننده‌ای هست؟ البته یاری کردن در هر زمان به اقتضای همان زمان است. یاری آن حضرت، یاری خداست؛ یاری اولیای خداست؛ یاری اسلام و ایمان است، یاری غریب و کمک مظلوم و مضطرّ عالم است، یاری ولی‌نعمت و پدرمهربان است و... عناوین دیگری که بر یاری کردن آن حضرت صادق است.

و بدان که از جمله اقدام یاری و اعانت آن حضرت، به مصرف رساندن مال در راه او، چاپ کردن کتاب‌هایی که مربوط به آن حضرت است و به فرزندان و شیعیان ائمه علیهم السلام انفاق نمودن می‌باشد و نیز کمک کردن یاران آن جناب به مقداری که از مال و جاه و شفاعت (وساطت) و خوش‌زبانی و امثال این‌ها از مصادیق یاری کردن آن حضرت

است.»

۹. «غربت» و «مظلومیّت» از ویژگی‌های مشترک این دو امام همام است که در خصوص حضرت سیدالشهداء علیه السلام مطلب واضح است؛ اما راجع به غربت امام عصر علیه السلام کمتر سخن به میان آمده است. در ادعیه، زیارات و روایات رسیده از پیشوایان معصوم علیهم السلام تعابیر عجیبی راجع به غربت و مظلومیّت حضرت مهدی علیه السلام به چشم می‌خورد. از جمله اوّل مظلوم عالم حضرت امیرمؤمنان علیه السلام فرموده‌اند:

صاحب هذا الامر الشريد الطريد الفريد الوحيد.^۱

(امام) عهده‌دار این امر (حضرت مهدی علیه السلام)

همان رانده‌ی آواره‌ی بی‌کس تنهاست.

و در روایت مشابیه‌ی، حضرت موسی بن

جعفر علیه السلام می‌فرمایند:

... هو الطريد الوحيد الغريب الغائب عن اهله

الموتور بابیه...^۲

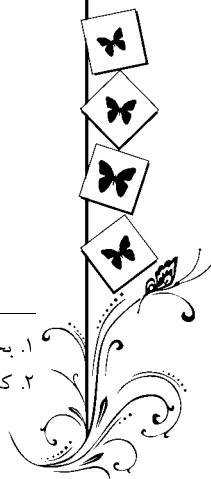
او (حضرت مهدی علیه السلام) آن غریب تنهای دور از

وطن، غایب از دیدگان کسان خویش است که

هنوز انتقام خون پدرش گرفته نشده است.

۱. بحار الانوار ۵۱، ۱۲۰.

۲. کمال الدین ۲: ۳۶۱ (باب ۳۴، ح ۴).

متأسفانه این غربت و تنهایی امام زمان علیه السلام تا زمان ظهور امتداد می‌یابد؛ چنان که مولای متقیان فرموده‌اند:

مهدی ما (از تولد تا زمان ظهور) تنها، یگانه و غریب خواهد بود.^۱

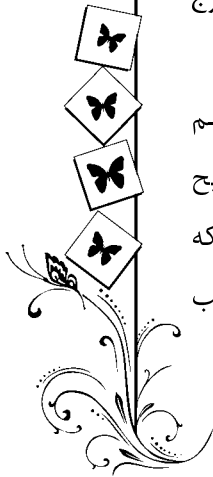
۱۰. حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام در صحرای کربلا «هل من ناصر ینصرنی» سر دادند و حضرت مهدی علیه السلام نیز، شیعیان را به یاری خویش فرا می‌خوانند. مرحوم صاحب مکمال آن جا که بحث ندای آن حضرت را مطرح می‌کنند چنین می‌گوید: «عقل و شرع بر ما لازم می‌کنند که به موجب یاری خواستن آن حضرت از ما برایش دعا کنیم. ندای آن حضرت در توقیع شریف در احتجاج و غیر آن آمده که فرمود:

و اکثروا الدّعاء بتعجیل الفرّج فانّ ذلك فرجکم.

برای تعجیل فرج بسیار دعا کنید که آن فرج شماست.

...این نکته که ندای آن حضرت علیه السلام به حکم عقل موجب دعا کردن باشد نیازی به توضیح ندارد، چون هر عاقل با انصافی اگر متوجّه شود که یک شخصیت برجسته و عظیم که حقوق واجب

۱. مکالم المکرم ۱: ۱۲۹.

بسیاری بر او دارد حَقّش غصب گشته و به وی ظلم رسیده، چنین شخصیتی او را صدا کرده و به یاری طلبیده آیا عقل، او را به اجابت ندای آن شخصیت و سرعت در پیروی از آن دعوت بر نمی انگیزد؟ چرا به خدا قسم! به خصوص اگر انسان اهل محبت و ولایت باشد... و اما دلالت شرع براین امر در روایات فراوانی به چشم می خورد. از جمله در اصول کافی از امام صادق علیه السلام روایت است که پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود:

«هر آن که صبح کند در حالی که به امور مسلمانان اهتمام نرزد از آن هانیست و هر که بشنود که مردی بانگ می زند: ای مسلمانان! او را اجابت نکند مسلمان نیست.»^۱

می گوییم: آیا نوای مولا و رهبرت را می شنوی؟ آیا او را اجابت می کنی؟ و حاجتش را برمی آوری؟ که با زبان حال و مقال تو را به یاری می طلبد. پس ای خردمندان! او را یاری نمایید.^۲

۱۱. «صبر» از برجسته ترین عناصر در نهضت کربلاست و حضرت اباعبدالله علیه السلام عالی ترین مظهر صبر و شکیبایی در راه خداوند - تبارک و تعالی -

۱. کافی: ۱۶۴/۲.

۲. ترجمه ی مکیال المکارم، ج ۱، ص ۳۲۰.

است. صبر حضرت مهدی علیه السلام نیز در دوران غیبت بسیار عجیب و غریب است. ۱۱۷۰ سال چشم انتظاری بسیار طاقت فرسا و دردناک است. صاحب مکیال در مورد صبر امام می نویسد:

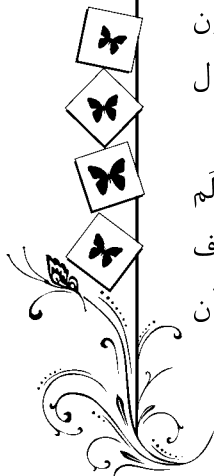
در حدیث لوح که در کمال الدین و غیر آن به طرف مختلفی روایت شده در وصف حضرت قائم عجل الله تعالی و فرجه الشریف آمده: کمال موسی علیه السلام و درخشندگی عیسی علیه السلام و صبر ایوب علیه السلام در وجود اوست... و چه خوش گفته اند:

فَحُزْنِي مَا يَعْقُوبُ بَثًّا أَقْلَهُ

و كُلُّ بَلَاءِ أَيُّوبَ بَعْضُ بَلِيَّتِي

اندوهی که من دارم کم ترین مقدارش را یعقوب نداشت و همه ی بلای ایوب قسمتی از ابتلای من است؛ زیرا که انواع بلا بر آن حضرت جمع شده و طولانی شدن آن موجب شدت مصیبت و ابتلا می باشد. ساعتی بیندیشید حقیقت مطلب برایتان روشن می شود. پس بر شما باد که برای دل پر خون آن حضرت دعا کنید و فرجش را از خداوند متعال بخواهید.

یکی از شیفتگان حضرت ولی عصر علیه السلام در عالم کشف و شهود خدمت حضرت بقیة الله علیه السلام مشرف شده و ایشان را بسیار غمگین می بیند. از حال آن بزرگوار سؤال می کند. حضرت می فرماید:

دلّم خون است. دلّم خون است.^۱

و اما پیوندهای میان وجود مقدّس این دو امام بزرگوار: از جمله مهم‌ترین پیوندهای میان حضرت اباعبدالله علیه السلام و مولایمان حضرت بقیّة الله علیه السلام آن است که انتقام خون به ناحق ریخته‌ی شهدای کربلا توسط حضرت مهدی علیه السلام گرفته خواهد شد. احادیث زیادی اشاره به این معنا دارد که نهمین فرزند از نسل امام حسین علیه السلام همان قیام‌کننده از آل محمّد علیه السلام است گویی در این ملازمت نوعی تسکین برای مصائب حضرت اباعبدالله علیه السلام در صحرای کربلا نهفته است. در تفسیر آیه‌ی شریفه‌ی:

«وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ
سُلْطَانًا»^۲

آن کسی که مظلوم کشته شده برای ولی‌اش
سلطه (حق قصاص) قرار دادیم.

در تفاسیر شیعی آمده است که اهل بیت علیهم السلام
فرموده‌اند:

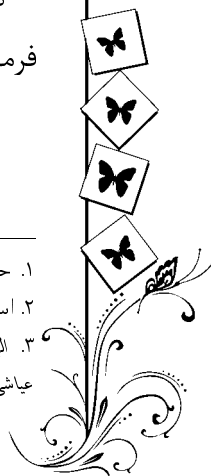
المقتول الحسين و ولیه القائم.^۳

یعنی: منظور از کسی که کشته شده است

۱. حکایت غزیت: ۱۴۶.

۲. اسراء: ۳۳.

۳. البرهان، ۲: ۴۱۹؛ بحار الانوار، ۱۰: ۱۵۰؛ انبیا الهدایة، ۷: ۱۰۲؛
عاشی، ۲: ۲۹۰.

حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام است و آن کسی که ولّی خون اوست حضرت مهدی علیه السلام است.

همچنین در تفسیر آیه‌ی شریفه‌ی:

﴿ اُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بَانِهِمْ ظُلْمًا... ﴾^۱

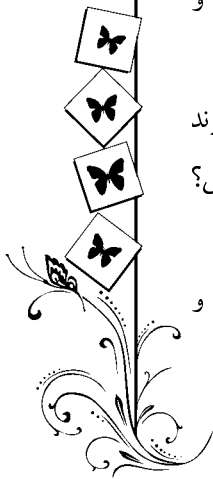
به مبارزان، اجازه‌ی جنگ داده شد چرا که مورد ظلم و ستم قرار گرفتند.

امام صادق علیه السلام فرمودند: این آیه در رابطه با امام قائم علیه السلام می‌باشد که وقتی قیام می‌کند خونخواهی خون امام حسین علیه السلام را می‌نماید. از لقب «قائم» که از القاب اختصاصی حضرت حجت علیه السلام است و اطلاق آن بر دیگر معصومین علیهم السلام روانیست خداوند -تبارک و تعالی- در روز عاشورا پرده برداشت؛ آن گاه که فرشتگان آسمان با دیدن بدن پاره پاره‌ی فرزند پیامبر و جگر گوشه‌ی زهرای اطهر علیها السلام به درگاه الاهی ناله زدند و خروش برآوردند:

الهنّا! اتصفح عمّن قتل صفوتك و ابن صفوتك و خیرتك من خلقك؟

پروردگارا! آیا قاتلان بهترین بندگان و فرزند اشرف برگزیدگان را به حال خود وا می‌گذاری؟ خداوند -جلّ و علا- به آنها وحی فرستاد:

قروا ملائکتی. فو عزّتی و جلالی لانتقمن منهم و

لو بعد حين... ثم كشف لهم عن الائمة من ولد الحسين عليه السلام فسرت الملائكة بذلك ورأوا احدهم قائماً يصلي فقال سبحانه بهذا القائم انتقم منهم. ای فرشتگان من آرام باشید. به عزّت و جلالم سوگند از آنان انتقام خواهیم گرفت. هرچند بعد از گذشت زمان‌ها باشد. آن گاه پروردگار عالم پرده از دیدگان آنان کنار زد و امامان از فرزندان امام حسین عليه السلام را یکی پس از دیگری به آنان نشان داد و دیدند که یکی از آن بزرگواران ایستاده و مشغول نماز است. خداوند فرمود: با این قائم (شخص ایستاده) از آنان (قاتلان حسین عليه السلام) انتقام خواهیم گرفت.

در روایتی وجود مقدّس حضرت امام حسین عليه السلام فرموده‌اند:

سوگند به خدا، خون من از جوشش باز نمی‌ایستد تا این که خداوند مهدی عليه السلام را برانگیزد. او به انتقام خون من از منافقان فاسق و کافر، هفتاد هزار نفر را می‌کشد.^۱
در دعای ندبه که عاشقان حضرت مهدی عليه السلام صبح‌های جمعه آن را زمزمه می‌کنند یاد سالار

۱. مناقب ابن شهر آشوب، ۴: ۸۵؛ بحار الانوار، ۴۵: ۲۹۹؛ چشم انداز:

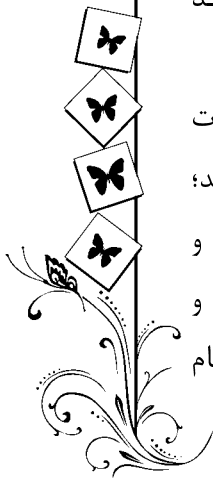
شهیدان زنده می‌شود و ندای «این الطالب بدم
المقتول بکربلا» سر داده می‌شود. یعنی «کجاست
طلب کننده‌ی خون شهید کربلا؟» همچنین در
زیارت عاشورا از خداوند می‌خواهیم توفیق خون
خواهی از شهید کربلا را در کنار امام منصور از
خاندان پیامبر ﷺ روزی ما گردانند:

و اسئله ان یبلغنی المقام المحمود لکم عندالله و ان
یرزقنی طلب ثارک مع امام منصور من اهل بیت
محمد ﷺ.

در واقع هم روز عاشورا و هم زیارت عاشورا،
حاکمی از ارتباط بسیار قوی و نیرومند این دو
حجت بزرگ الهی است.

در روایات، روز عاشورا، روز ظهور حضرت
مهدی عجل الله تعالی فرجه معرفی شده است و جالب توجه است که
آن حضرت در نخستین کلماتی که پس از ظهور بر
زبان مبارک جاری می‌کنند یادآور مصیبت جدّ
مظلوم خویش در صحرای کربلا می‌شوند.

چهار هزار فرشته‌ای که روز عاشورا برای نصرت
و یاری حضرت اباعبدالله عجل الله تعالی فرجه به زمین فرود آمدند؛
اما قادر به یاری آن حضرت نشدند ژولیده و
غبارآلوده در نزد قبر آن حضرت اقامت کردند و
همچنان هستند تا این که حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه قیام

کند و آنان از یاوران و سپاه آن حضرت خواهند بود و شعارشان «یا لثارات الحسین» است.^۱

شب نیمه‌ی شعبان که شب میلاد با سعادت منجی عالم بشریت است شب زیارتی مخصوص حضرت سیدالشهدا علیه السلام است. محدث قمی در مفاتیح الجنان می‌نویسد: با فضیلت‌ترین اعمال شب نیمه شعبان که باعث آمرزش گناهان است زیارت امام حسین علیه السلام می‌باشد. هر کس می‌خواهد روح ۱۲۴ هزار پیامبر با او مصافحه کند در این شب امام حسین علیه السلام را زیارت کند. از سوی دیگر در روز سوّم شعبان که میلاد مسعود خامس آل عبا علیهم السلام است علاقمندان سالار شهیدان به یاد حضرت بقیةالله ارواحنا فداه از آن وجود مبارک و ایام غیبت او و سپری شدن آن دوران پر از محنت و رنج سخن می‌گویند و یاد مولود سوّم شعبان را با یاد فرزند نیمه‌ی شعبان قرین یکدیگر کرده، گرمی می‌دارند و این مضامین در توقیع شریفی که از امام حسن عسکری علیه السلام خطاب به قاسم بن علاء همدانی صادر شده است مشاهده می‌شود.^۲

شب قدر که شب امام زمان علیه السلام و نزول ملائکه و

۱. امالی صدوق: مجلس ۲۷؛ بحار الانوار ۴۴: ۸۵.

۲. مفاتیح الجنان، اعمال روز سوّم شعبان، مصباح المتعجد: ۷۵۸.

روح بر آن حضرت است شب زیارتی
 سیدالشهداء علیه السلام است و از امام صادق علیه السلام نقل شده
 است که چون شب قدر می شود منادی از آسمان
 هفتم از بطن عرش نوا می کند که حق - تعالی - هر
 کسی که به زیارت قبر حسین علیه السلام آمده را آمرزید.^۱
 حضرت مهدی علیه السلام پس از ظهور در کوفه مستقر
 خواهد شد و سفر ناتمام جدّ خویش از مکه به کوفه
 را به اتمام خواهند رسانید.

اول کسی که زمین بر رویش شکافته می شود و
 به دنیا برمی گردد حسین بن علی علیه السلام است.^۲ شعار
 اصحاب حضرت مهدی علیه السلام نیز «یا لثارات
 الحسین علیه السلام» است.

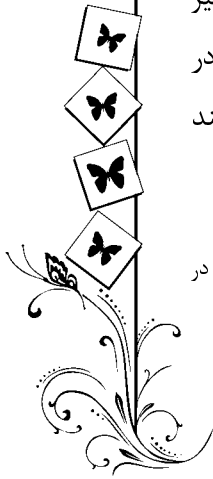
انّ شعار اصحاب المهدی یالثارات الحسین.^۳

حضرت سیدالشهداء علیه السلام با شمشیر از خویشتن
 دفاع کردند. حضرت مهدی علیه السلام نیز «قائم بالسیف»
 می باشند و با شمشیر قیام خواهند کرد. هر دو نیز
 از مکه حرکت خود را شروع کرده و می کنند. در
 برخی روایات، کنیه ی امام مهدی علیه السلام را همانند

۱. مفاتیح الجنان، بخش زیارات، زیارت امام حسین علیه السلام در
 شب های قدر.

۲. تفسیر برهان ۲: ۴۰۸؛ الزام الناصب ۲: ۳۶۰؛ بحار الانوار ۵۳: ۳۹.

۳. النجم الناقب: ۴۶۹.

جدشان «اباعبدالله» گفته‌اند.^۱

حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام نه در کربلا که در سقیفه به شهادت رسید و حضرت مهدی علیه السلام نیز در نخستین حرکت خویش پس از ظهور به سراغ «جبت» و «طاغوت» رفته، آنان را از خاک بیرون می‌آورد و از آنان به عنوان بنیان‌گذاران ظلم بر آل پیامبر صلی الله علیه و آله و عاملان اصلی فاجعه‌ی کربلا انتقام می‌کشد. امام زمان علیه السلام سوگوار دائمی جدّ غریب خویش است تا آن جا که در زیارت ناحیه‌ی مقدّسه می‌فرمایند:

جدّ غریب من! اگر روزگار مرا به تأخیر انداخت و دست تقدیر مرا از یاری تو بازداشت و نبودم با کسانی که با تو کارزار کردند بستیزم و با کسانی که با تو دشمنی داشتند به نبرد برخیزم، اینک هر صبح و شام برایت ناله می‌کنم و به جای اشک، خون می‌گیریم...^۲

در حدیث شریف لوح که در شب ولادت حضرت امام حسین علیه السلام به رسم چشم‌روشنی از سوی پروردگار عالمیان و توسط جبرائیل به وجود مقدّس پیامبر عظیم الشان اسلام و حضرت زهرا علیها السلام

۱. عبقری الحسان: ۱، ۱۱۹.

۲. صحیفه مهدیه: ۵۸۴.

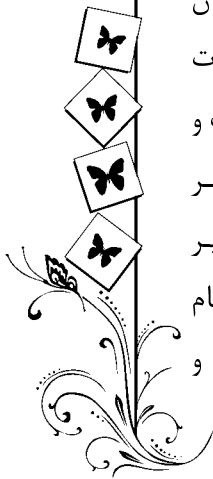

مرضیه علیها السلام هدیه شد؛ پس از ذکر نام یکایک ائمه علیهم السلام از حضرت مهدی علیه السلام به طور ویژه یاد می‌شود.

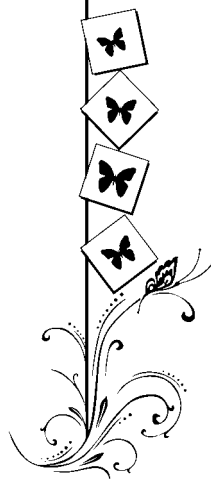
اصحاب امام حسین علیه السلام بهترین و باوفاترین اصحاب تاریخ بودند و ۳۱۳ تن یاران حضرت مهدی علیه السلام نیز از خاصان و برگزیدگان خداوند - تبارک و تعالی - هستند.

حتی در برخی روایات، از شباهت صدای مبارک حضرت بقیة الله علیه السلام با صدای حضرت سیدالشهداء علیه السلام سخن به میان آمده است:
 ان صوت القائم یشبه بصوت الحسین علیه السلام.

علاقه و محبت شدید حضرت مهدی علیه السلام به جد بزرگوارشان تا آن حد است که برخی مؤمنان از توسل به حضرت سیدالشهداء علیه السلام به عنوان وسیله‌ای برای تشرف به محضر مقدس حضرت صاحب الامر علیه السلام بهره گرفته‌اند. عنایات خاص آن حضرت به عزاداران و سوگواران حضرت اباعبدالله علیه السلام و مجالس عزای حسینی نیز معروف و مشهور است. همان گونه که گریه بر سیدالشهداء علیه السلام از جمله حقوق اهل بیت علیهم السلام بر شیعیان است. «دعا برای تعجیل در ظهور امام عصر علیه السلام» نیز از حقوق امام بر شیعیان است و

همان طور که اشک بر امام حسین علیه السلام حضرت زهرا علیها السلام و اهل بیت علیهم السلام را خوشحال می‌کند، دعا برای ظهور حضرت مهدی علیه السلام نیز همه‌ی انبیاء و اولیای الهی به ویژه تمامی اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام را خوشنود و خوشحال خواهد کرد.

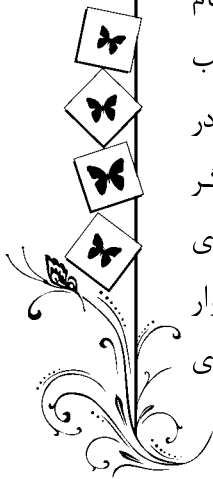
تکلیف ما

سخن از عاشورا و ظهور و شباهت‌ها و پیوندهایی است که میان حضرت سیدالشهداء علیه السلام و حضرت بقیةالله علیه السلام وجود دارد. یکی از نقاط اشتراک میان این دو بزرگوار، تنها ماندن و نداشتن یار و یاور است. این امر در عاشورای سال ۶۱ هجری منجر به شهادت غریبانه‌ی خامس آل عبا علیهم السلام شد و در مورد حضرت مهدی علیه السلام از موجبات طولانی شدن دوران غیبت آن بزرگوار شده است.

در عاشورای سال ۶۱ هجری، مردم امام زمان خویش را یاری نکردند حال آن که در ظاهر به دین اسلام کافر نگشته بودند، نماز می‌خواندند؛ قرآن تلاوت می‌نمودند، روزه می‌گرفتند؛ به حج خانه‌ی خدا می‌رفتند... حتی آن گاه که در هشتم ذی الحجّه‌ی سال ۶۰ هجری حضرت سیدالشهداء علیه السلام از مکه به سمت کربلا حرکت فرمودند بسیاری از

مردم به سمت منا و عرفات رفتند تا حجّ خویش را کامل کنند! و البتّه این نگرش به دین و احکام، محصول اتفاقات و انحرافات بود که پس از رحلت پیامبر ﷺ در جامعه‌ی مسلمین به وقوع پیوست. مردم از دین فقط «عبادت» را شناختند و با «ولایت» که مغز دین، اصل دین و شرط قبولی همه‌ی عبادات است بیگانه گشتند. باید اعتراف کنیم در نسبتی که میان برخی از ما و حضرت ولیّ عصر علیه السلام وجود دارد نیز چنین غفلت و مسامحه‌ای وجود دارد. تنها گذاشتن امام هر زمان و یاری نکردن او در مقابل دشمنانش مذموم است. اگر مردم زمان امیرمؤمنان علیه السلام که پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله آن حضرت را خانه‌نشین کردند و علیرغم همه‌ی هشدارها و اتمام حجّت‌های پیامبر صلی الله علیه و آله آن حضرت را تنها و غریب رها کرده و به دنبال دیگران رفتند شایسته‌ی ملامتند و اگر مردم زمان امام حسین علیه السلام که به آن حضرت خیانت کرده و جانب معاویه لعنة الله علیه را گرفتند در وجدان تاریخ و در محکمه‌ی عدل خداوند محکوم می‌باشند و اگر مردم زمان حضرت سیدالشهداء علیه السلام که دست روی دست گذاشتند تا آن که به دستور یزید شراب خوار سگ باز و به دست زنا زادگانی همچون زاده‌های

مرجان، زمین از خون سید جوانان اهل بهشت و اصحاب و یارانش رنگین شد، مورد نفرت و انزجار حق جویان و حق طلبان عالم‌اند و به همین ترتیب مردمی که در عهد هر امامی از ائمه‌ی اطهار زندگی می‌کردند اگر امام زمان خویش را یاری نکرده باشند در پیشگاه الاهی باید پاسخ‌گوی رفتار خویش با حجّت خدا باشند، ما نیز که امت حضرت مهدی علیه السلام هستیم و در زمانه‌ی امامت آن حضرت زندگی می‌کنیم اگر به وظیفه‌ی خویش در قبال آن حضرت عمل نکنیم و به خواست‌ها و اوامر آن جناب بی‌تفاوت باشیم فردای قیامت سرافکننده و شرمسار خواهیم بود.

و این فرمایش خداوند در قرآن کریم است که:

«یوم ندعوا کُلَّ اناس بامامهم»

روزی که همه‌ی انسان‌ها را با امامشان فرا

می‌خوانیم.

درباره‌ی آیه‌ی فوق حضرت امام رضا علیه السلام فرموده‌اند که هر گروهی با امام زمانش در فردای قیامت محشور می‌شود.^۱

پس در روز قیامت درباره‌ی مسئله مهمّ امامت و آشنایی و توجه یا کوتاهی نسبت به امام زمان علیه السلام

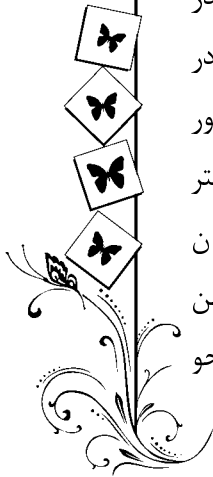
۱. بحار الانوار ۸: ۱۰.

از ما سؤال خواهد شد.

از دیگر پیام‌های عاشورا این است که همگان باید فدای امام زمان خویش شوند. تا یک نفر از موالیان و شیعیان امام زنده است باید که در صحنه‌ی خطر خود را فدای امام خویش کند، حتی اگر او شبیه‌ترین مردم به رسول خدا ﷺ یعنی شهزاده حضرت علی اکبر علیه السلام باشد. همه کس و همه چیز باید تحت الشعاع وجود مقدس امام هر عصر و زمان و داخل امر وی باشد. همه‌ی خواسته‌ها در برابر خواست حجت خدا رنگ می‌بازد. خواست ولی خدا مقدم بر همه‌ی امور است و چه کسی است که نداند هم اینک بزرگ‌ترین خواست امام زمان علیه السلام و برترین حاجت آن حضرت، فرا رسیدن زمان ظهور و بزرگ‌ترین توصیه و امر آن حضرت به شیعیان «دعا برای تعجیل در امر فرج» می‌باشد؟!!

یکی از عبادات و اعمالی که قدر و منزلت آن در میان ما و گاه در بین برخی مؤمنان که عمری در هیئات مذهبی و مجالس اهل بیت علیهم السلام حضور داشته‌اند، ناشناخته مانده است و یا به آن کمتر پرداخته می‌شود دعا برای تعجیل فرج مولایمان حضرت صاحب‌الزمان علیه السلام است. البته ما در این نوشتار قصد پرداختن به این موضوع را به نحو

تفصیل نداریم و علاقمندان را به مطالعه‌ی کتاب کم‌نظیر مکیال المکارم و نیز کتاب شریف صحیفه مهدیه ارجاع می‌دهیم. لازم به ذکر است که کتاب نفیس مکیال المکارم به امر مبارک حضرت ولی عصر علیه السلام به رشته‌ی تحریر درآمده است و حتی نام آن را نیز حضرت، خود انتخاب فرموده‌اند. در این کتاب مؤلف محترم، با دلایل نقلی و عقلی ثابت می‌کند که دعا برای امام عصر علیه السلام از مهم‌ترین وسایل برای نیل به مراحل عالی‌هی کمال و رسیدن به درجات والای معنوی است. صرف‌نظر از این که آثار و فواید دنیوی بسیار نیز دارد. وی با استفاده از آیات و روایات برای دعا جهت تعجیل فرج امام زمان علیه السلام ۱۰۲ فایده و اثر از جمله آمرزش گناهان، استجاب دعا، دفع بلا، وسعت روزی، طول عمر، ازدیاد نور امام در قلب، ایمنی از عذاب قبر و قیامت، ایمنی از تشنگی محشر، جلب دعای امام عصر علیه السلام، خوشنودی خداوند - تعالی - و همه‌ی اهل بیت علیهم السلام، زایل شدن غم در دنیا و آخرت، کامل شدن ایمان، مرگ آسان، ثواب شهادت زیر پرچم خاتم الانبیاء صلی الله علیه و آله و... را برشمرده است. وی چهل و هفتمین فایده‌ای که به دعا جهت تعجیل فرج مترتب است را ثواب خون خواهی حضرت

اباعبدالله علیه السلام می‌داند و می‌نویسد:

از جمله اموری که با دعا کردن برای تعجیل فرج مولایمان صاحب الزّمان علیه السلام حاصل می‌شود: ثواب خون‌خواهی مولای مظلوم غریب شهیدمان حضرت سیدالشّهداء علیه السلام است و این امری است که احدی جز خدا ثواب آن را نمی‌تواند شماره کند. زیرا که عظمت شأن خون به مقدار عظمت صاحب آن است. پس همان‌طور که کسی جز خدا نمی‌تواند بر شئون حسینی احاطه یابد همچنین کسی غیر او نمی‌تواند ثواب خون‌خواهی‌اش را احصا نماید، زیرا که حضرت امام حسین علیه السلام همان است که در زیارتش آمده:

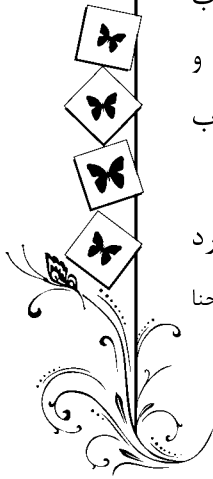
السلام عليك يا ثار الله و ابن ثاره.

سلام بر کسی که خون‌خواه او خداوند است و فرزند کسی که خون‌خواهش خداست.

و اگر در دعا برای تعجیل فرج مولایمان صاحب الزّمان علیه السلام جز این ثواب نبود همین در فضیلت و شرافت آن کافی بود و حال آن که فضل و ثواب بی‌شماری در آن هست...^۱

دعا برای تعجیل فرج در مجالس عزاداری مورد تأکید وجود مقدّس مولایمان حضرت مهدی ارواحنا

۱. ترجمه‌ی مکّال المکارم ۱: ۵۰۰.

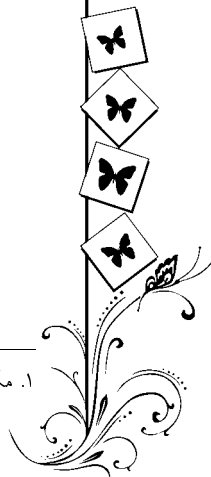
فداه است که فرموده‌اند:

هر مؤمنی که در مجالس سوگواری پس از ذکر
مصائب حضرت سیدالشهداء علیه السلام برای من دعا
کند من برای او دعا می‌نمایم.^۱
همچنین در یکی از تشریفات از وجود مقدس آن
حضرت نقل شده است که فرموده‌اند:
به شیعیان و دوستان ما بگوئید که خدا را قسم
دهند به حق عمه‌ام حضرت زینب علیها السلام که فرج
مرا نزدیک گرداند.

لزوم دعا برای تسریع ظهور و یاری امام
عصر علیه السلام مورد تأکید و توصیه‌ی سایر اهل بیت علیهم السلام
نیز هست. تا آن جا که حضرت امام حسن
مجتبی علیه السلام در عالم خواب یا مکاشفه به مرحوم
آیه‌الله میرزا محمدباقر فقیه ایمانی فرموده‌اند:

در منبرها به مردم بگوئید وبه آنان دستور دهید
توبه نموده و درباره‌ی تعجیل ظهور (حضرت)
حجّت علیه السلام دعا نمایید. دعا برای آمدن آن
حضرت مانند نماز میّت نیست که واجب کفایی
باشد و با انجام دادن عده‌ای از دیگران ساقط
شود بلکه مانند نمازهای پنج‌گانه است که بر هر
فرد بالغ واجب است برای ظهور امام زمان علیه السلام

۱. مکال المکارم: ۱: ۳۳۳.

دعا کند.^۱

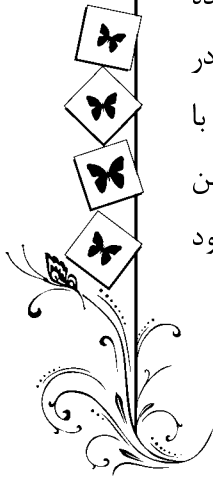
حضرت سیدالشهداء علیه السلام نیز در عالم مکاشفه به یکی از علمای قم فرمودند:

... مهدی ما در عصر خودش مظلوم است. تا می‌توانید درباره‌ی او سخن بگویید و قلم‌فرسایی کنید. آن چه درباره‌ی شخصیت این معصوم بگویید درباره‌ی همه‌ی معصومین علیهم السلام گفته‌اید. چون حضرات معصومین علیهم السلام همه در عصمت، ولایت و امامت یکی هستند و چون عصر، عصر مهدی ماست سزاوار است مطالب درباره‌ی او گفته شود... باز تأکید می‌کنم که درباره‌ی مهدی ما زیاد سخن بگویید و بنویسید. بیش از آن چه نوشته و گفته شده باید درباره‌اش نوشت و گفت.^۲

بی‌توجهی دوستداران اهل بیت علیهم السلام به این امر مهم، گاه با گلایه و شکایت آن حضرت توأم بوده است. مرحوم حاج محمد علی فشنودی می‌گوید: در مسجد جمکران قم، اعمال را به جا آورده بودم و با همسرم می‌آمدم. دیدیم آقای نورانی داخل صحن شده‌اند و قصد دارند به طرف مسجد بروند. با خود

۱. ترجمه مکالمات المکارم ۱: ۴۳۸.

۲. صحیفه‌ی مهدیه: ۵۹.

گفتم: این سید نورانی در این هوای گرم تابستان از راه رسیده و تشنه است. ظرف آبی به دست ایشان دادم. پس از آشامیدن، ظرف آب را پس دادند. گفتم: آقا شما دعا کنید و فرج امام زمان علیه السلام را از خدا بخواهید تا امر ظهور نزدیک شود. فرمودند:

شیعیان ما به اندازه‌ی آب خوردنی ما را نمی‌خواهند! اگر ما را بخواهند دعا می‌کنند و فرج ما می‌رسد.^۱

یکی از علمای وارسته و برجسته‌ی نجف به کربلای معلی مشرف می‌شود و در حرم مطهر حضرت سیدالشهداء علیه السلام به محضر حضرت مهدی - ارواحنا فداه - شرفیاب می‌گردد. امام زمان علیه السلام به او می‌فرماید:

فلانی! بین این جا که (در کنار ضریح جدّ غریبم و زیر گنبد طلای آن) دعا مستجاب است؛ مردم به فکر من نیستند و برای فرج من دعا نمی‌کنند.

سپس آن حضرت، تصرف ولایتی می‌فرمایند و آن عالم ربّانی خواسته‌های مردم را می‌شنود که هر کدام برای حوایج خصوصی خود دعا می‌کنند. امام علیه السلام می‌فرماید:

۱. شیفتگان حضرت مهدی علیه السلام: ۱: ۱۵۵.

شنیدی؟! حتی یک نفر از این زائرین نگفت

خدایا فرج مهدی علیه السلام را برسان.^۱

عاشقان و محبتان اهل بیت علیهم السلام، عزاداران سالار شهیدان و گردانندگان مجالس روضه و ذاکران و سخنوران و شرکت کنندگان در این گونه محافل باید متوجه این معنا باشند که عزاداری‌ها و عرض ارادت ما، زمانی مقبول درگاه حق - تعالی - واقع خواهد شد که به رضایت و امضای حضرت ولی عصر علیه السلام برسد و مگر نه این است که در زیارت آن حضرت می‌خوانیم:

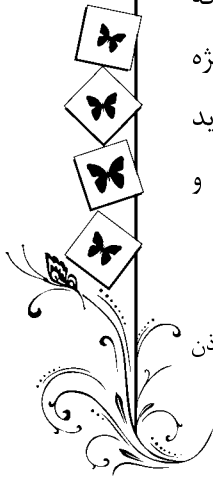
أَشْهَدُ أَنَّ بَوْلَايَتَكَ تُقْبَلُ الْأَعْمَالُ.^۲

(یا صاحب الزمان شهادت می‌دهم که به ولایت تو اعمال پذیرفته می‌گردد.

دعا برای تعجیل در ظهور منتقم آل عبا علیهم السلام را نباید به انتهای مجلس ذکر مصیبت و آن هم پس از دعا برای حاجات شخصی افراد موکول کرد بلکه در صدر همه دعاها و در همه حالات به ویژه هنگام جاری شدن اشک‌ها و شکستن دل‌ها باید برای ظهور فرزند غریب حضرت اباعبدالله علیه السلام و

۱. مجله‌ی موعود، ش ۱۳، مقاله‌ی آقای هاشمی نژاد.

۲. مفاتیح الجنان، زیارت حضرت صاحب الامر علیه السلام عبارتی، از اذن دخول سرداب مطهر.

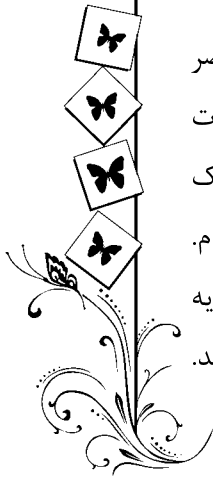
منتقم خون مطهر ایشان دعا کرد.

در واقع عزاداری سیدالشهداء علیه السلام بدون یاد حضرت مهدی علیه السلام و تقاضای ظهور آن حضرت به کمال نمی‌رسد. عاشورا و ظهور آن چنان درهم تنیده‌اند که اگر عزادار سیدالشهداء علیه السلام از دعا برای تعجیل ظهور غفلت ورزد از رسیدن به مراتب اعلای معرفت و ولایت بازمی‌ماند. درک و فهم ارتباط متقابل میان عاشورا و ظهور از این جهت مهم است که بدانیم بذریه قیام امام عصر علیه السلام توسط سیدالشهداء علیه السلام در کربلا کاشته شد و برداشت حاصل این شجره‌ی طیبه توسط حضرت ولی عصر علیه السلام صورت خواهد گرفت. در میان یکصد و بیست و چهار هزار پیامبر و چهارده معصوم خداوند تنها و تنها یک (حضرت) «مهدی علیه السلام» خلق کرده است و او را برای به ثمر نشاندن زحمات همه‌ی انبیا و اولیا در طول تاریخ ذخیره کرده است و اگر ظهور و حضرت مهدی علیه السلام در تاریخ بشر نادیده گرفته شود مقصد خلقت و بعثت انبیا و کتاب‌های آسمانی همه و همه زیر سؤال می‌رود. از این روست که عاشورا باید شور انتظار و شوق ظهور را مضاعف سازد و مجالس عزای سرور و سالار شهیدان را به مجالس دعا برای تعجیل در

ظهور منتقم خون بهترین اولاد آدم مبدل سازد. عاشورا پرچمی فراروی همه‌ی آزادگان است؛ مبادا تا فرارسیدن دولت حقّی الاهی در جهان راه خود را گم کنند. اصحاب و انصار حضرت مهدی علیه السلام باید در مکتب عاشورا پرورده و آماده شوند. آری! هیئات مذهبی و مجالس عزای حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام می‌تواند و می‌بایست مهد پرورش یاران و انصار حضرت بقیّة‌الله علیه السلام باشد و باید از این ذخیره‌ی عظیم معنوی برای آماده شدن جهت حضور در چنین رویداد مهمی بهره گرفت. همان گونه که پیش‌تر نیز گفته شد اشک بر سیدالشهداء علیه السلام اکسیر اعظم است و دعا برای تعجیل فرج نیز هم و اگر این دو در کنار یکدیگر قرار گیرند و توأم با هم شوند «نور علی نور» می‌شود و تأثیر فوق‌العاده‌ای در تعجیل امر فرج حضرت صاحب‌الزمان علیه السلام خواهد داشت.

عبدالله بن سنان گوید: روز عاشورا به محضر آقایم امام جعفر صادق علیه السلام شرفیاب شدم. حضرت را با رنگ و رویی گرفته و ظاهری غمگین که اشک از چشمان مبارکش مانند درّ سرازیر بود، دیدم. عرض کردم: ای فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله! چرا گریه می‌کنید؟ خداوند چشمان شما را گریان نکند.

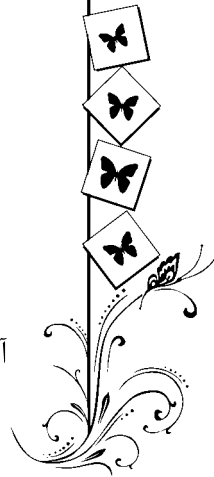
حضرت فرمود:

آیا غافل هستی؟ آیا نمی‌دانی که در چنین روزی امام حسین علیه السلام به شهادت رسید؟
عرض کردم: آقای من! نظر شما درباره‌ی روزه‌ی امروز چیست؟
امام صادق علیه السلام پس از بیان اعمال این روز و چگونگی عزاداری در آن، دعای مفصلی را برای روز عاشورا قرائت فرمودند، در بخشی از آن دعا آمده است:

اللَّهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ
وَعَلَيْهِمْ، وَاسْتَنْقِذْهُمْ مِنَ اَيْدِي الْمُنَافِقِينَ الْمُضِلِّينَ،
وَ الْكُفْرَةَ الْجَاهِدِينَ، وَ افْتَحْ لَهُمْ فَتْحاً يَسِيراً، وَ افْتَحْ
لَهُمْ رَوْحاً وَ فَرَجاً قَرِيباً...

خدایا! در فرج آل محمد علیهم السلام تعجیل فرما و درود خودت را بر او (مهدی علیه السلام) و بر اهل بیت علیهم السلام قرار ده و آنان را از دست منافقان گمراه و کفار عنود نجات ده و برای آنان پیروزی آسانی نصیب کن و بر آنان آسایش و فرج نزدیک عنایت کن و از ناحیه‌ی خودت برای آنها بر دشمنان خود و دشمنان آنها سلطنت قرار ده.

آن‌گاه امام صادق علیه السلام در عباراتی حیرت‌انگیز

دشمنان اهل بیت علیهم السلام را توصیف و نفرین فرموده و به ضایع شدن دین و تعطیل گشتن احکام در اثر عدم حمایت مردم از امامان معصوم علیهم السلام می پردازد و می فرماید:

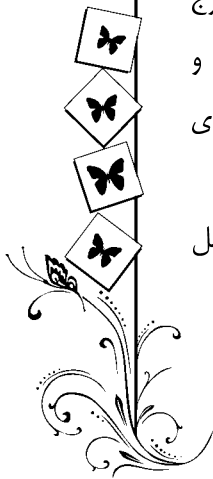
اللهم ان سُنتک ضائعة و اَحْکامک معطّلة و عترة نبيک فی الارض هائمة. اللهم فأعن الحق و أهله، و اقمع الباطل و أهله و مُنّ علينا بالنجاة و اهدنا إلى الايمان و عجل فرجنا و انظّمهُ بفرج أولیائک و اجعلهم لنا وُدّاً و اجعلنا لهم و فداً.^۱

خداوندا! به راستی که سنت و روش تو پایمال گردید. احکام (روشنگر) تو تعطیل شده و خاندان پیامبرت در روی زمین سرگشته و حیران هستند.

خداوندا! حق و اهلش را یاری کن و باطل و اهلش را نابود نما و بر ما منت گذار. ما را نجات ده و ما را به سوی ایمان هدایت فرما و در فرج ما تعجیل فرما و فرج و گشایش ما را با فرج و گشایش اولیای خودت مقرّر فرما و آنان را برای ما مهربان و ما را برای آنها پذیرا قرار بده.

در پایان توجّه عزاداران حسینی و عاشقان اهل بیت علیهم السلام را به نکات ذیل جلب می کنیم:

۱. بحار الانوار: ۱۰۱ / ۳۰۳.

۱ - محبتین خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام باید این نکته‌ی مهم را آویزه‌ی گوش خود قرار دهند: «عبد، آن است که آن‌گونه که مولایش می‌پسندد عمل کند نه آن‌طور که خود می‌خواهد و خود می‌پسندد.» شیعه‌ی واقعی آن‌گونه که اهل بیت علیهم السلام دوست دارند و می‌پسندند عزاداری می‌کند. آن آقایی که تمام عالم امکان و اهل آسمان و زمین عزادار و گریان اویند و مجالس عزا در بزرگداشت او برپا می‌شود یعنی حضرت سیدالشهدا علیه السلام فرموده‌اند:

مهدی ما در عصر خودش مظلوم است...^۱ تا می‌توانید درباره او سخن بگویید و بنویسید...

۲ - سزاوار است خطبا و اهل منبر در طول یک دهه حتماً چند جلسه سخنرانی را به وجود مقدس حضرت ولی عصر علیه السلام اختصاص داده، فضایل آن حضرت و برکات ظهور را بیان نموده و مردم را به دعا برای فرج منتقم آل عبا توصیه و تشویق نمایند.

۳ - ذاکران اهل بیت علیهم السلام نه فقط در آغاز و پایان مراسم که دائماً یاد و نام حضرت بقیة الله علیه السلام را ترجیح بند اشعار، روضه‌ها، نوحه‌ها و شورهای

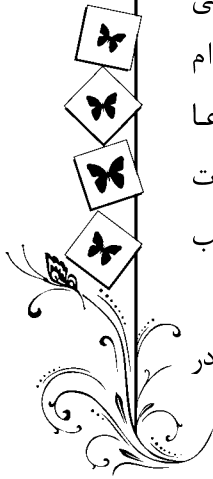
خود قرار دهند و به ویژه در مواقعی که ناله‌ها بلند و اشک‌ها جاری و دل‌ها شکسته می‌شود از دعا برای تعجیل فرج غافل نشوند.

۴ - با تأسی به مولایمان امام صادق علیه السلام که در روز عاشورا برای ظهور حضرت مهدی علیه السلام دعا می‌کردند در روز عاشورا به ویژه هنگام ظهر عاشورا که وقت استجابت دعاست، دست‌ها را برای دعا جهت ظهور امام عصر علیه السلام به سوی آسمان بلند کنیم و خدا را به حق سیدالشهدا علیه السلام سوگند دهیم که فرج منتقم آن حضرت را هر چه زودتر مرحمت فرماید.

۵ - شایسته است تکایا، حسینیه‌ها، در و دیوار مجالس عزاداری و نیز بیرق‌های عزا مزین به نامی طالب خون شهید کربلا و صاحب عزای محترم حضرت بقیة الله علیه السلام شود.

۶ - با توجه به پیغام حضرت ولی عصر علیه السلام مبنی بر اینکه به شیعیان ما بگویید خدا را به حق عمّام حضرت زینب علیه السلام قسم دهند و برای فرج من دعا کنند، خداوند را به مقام و منزلت و آبروی حضرت زینب علیه السلام سوگند دهیم و برای فرج مرهم گذار قلب داغدار حضرت زینب علیه السلام دعا کنیم.

۷ - از آن‌جا که طبق روایات، آن حضرت نیز در

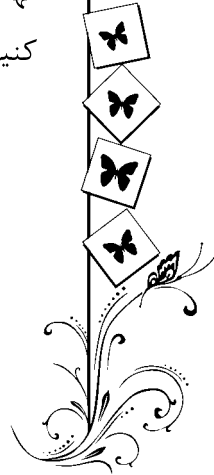

نهایت سر به سجده می‌گذارند و برای فرج خویش «اَمَّنْ یَجِیْب» می‌خوانند ما نیز در مجالس و توسلات خویش برای رفع موانع ظهور، این آیه‌ی شریفه را همه با هم زمزمه کنیم.

۸ - یقین داشته باشیم که اگر برای ظهور مولایمان حضرت ولیّ عصر علیه السلام دعا کنیم آن حضرت نیز برای ما و در حق ما دعا خواهند کرد. حاجات ما از نظر آن بزرگوار پنهان نیست.

بیایید همه با هم ثواب عزاداری‌ها و عرض ارادت‌های خویش به آستان مقدّس حضرت اَباعبدالله علیه السلام را برای تعجیل فرج منتقم آل عبا و منجی عالم بشریت اهدا نموده و در هر مجلسی از مجالس عزا و ذکر مصیبت، علاوه بر تضرّع و دعا برای ظهور، به نیت چهارده معصوم، چهارده بار از خداوند - تبارک و تعالی - تقاضای ظهور حضرت مهدی علیه السلام را نموده و با سوز دل و اشک دیده زمزمه کنیم:

«اللهمَّ عَجِّلْ لَوْلِيكَ الْفَرَجَ»

۱- چرا سخنان و خطبه‌های حضرت سیدالشهدا علیه السلام در روز عاشورا بر کوفیان اثری نداشت؟

(الف) چون آن حضرت را نمی‌شناختند

(ب) از ابن زیاد می‌ترسیدند

(ج) چون شکم‌هایشان از حرام پر شده بود.

(د) هر سه

۲- کدام یک از جملات زیر منسوب به وجود

مقدس حضرت سیدالشهدا علیه السلام است؟

(الف) مهدی مادر عصر خودش مظلوم است تا

می‌توانید درباره او سخن بگویید و بنویسید.

(ب) (معرفت خدا) یعنی اهل هر زمانی امام خود

را بشناسد که اطاعت آنها از او واجب است.

(ج) هر دو

(د) هیچ کدام

۳- پیامبر عظیم الشان اسلام فرموده‌اند: «زود

باشد که امت من به... فرقه تقسیم گردند. همگی

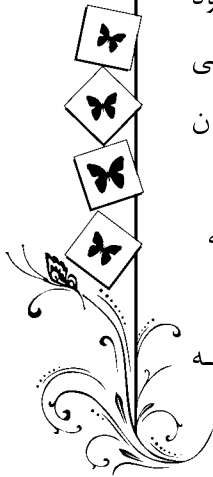
آنان در آتش‌اند به جز یک گروه که همان پیروان

جانشین من علی بن ابی طالب علیه السلام می‌باشند.»

(الف) هفتاد و یک فرقه (ب) هفتاد و دو فرقه

(ج) هفتاد و سه فرقه (د) هیچکدام

۴) «همانا دین و حقیقت دین مردی است که

همان مرد، حقیقت یقین و ایمان است و او امام
امت و اهل زمان خویش است. هر کس او را
بشناسد خدا و دین خدا را شناخته است و...»
روایت فوق از کدامین امام معصوم نقل شده
است؟

الف) حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام

ب) حضرت امام محمدباقر علیه السلام

ج) حضرت امام صادق علیه السلام

د) حضرت امام رضا علیه السلام

۵- طبق فرمایش امام محمدباقر علیه السلام اسلام بر
پنج چیز بنا شده است. برترین آنها کدام است؟

الف) نماز (ب) روزه

ج) حج (د) ولایت

۶- کدام یک از مطالب زیر منسوب به وجود
مقدس امام عصر علیه السلام است؟

الف) دلم خون است. دلم خون است.

ب) من مظلوم ترین اهل عالم ام

ج) شیعیان ما به اندازه آب خوردنی ما را
نمی خواهند اگر ما را بخواهند دعا می کنند و فرج
ما می رسد.

د) هر سه مورد

۷- امهدی ما (از تولد تا زمان ظهور) تنها، یگانه

و غریب خواهد بود.»

این حدیث شریف از کدام یک از بزرگواران
معصومین نقل شده است؟

الف) حضرت امیرمؤمنان علیه السلام

ب) حضرت سیدالشهداء علیه السلام

ج) حضرت امام محمدباقر علیه السلام

د) حضرت امام صادق علیه السلام

۸- واژگان کلیدی در مکتب تشیع کدامند؟

الف) بعثت، غدیر، ظهور

ب) بعثت، عاشورا، ظهور

ج) غدیر، عاشورا، ظهور

د) بعثت، غدیر، عاشورا، ظهور

۹- السلام علیک یا میثاق الله الذی اخذه و وکده

سلام بر تو ای پیمان الهی که خداوند بر وفای به

آن از مردم پیمان محکم گرفت و بر آن تأکید نمود.

این فراز در کدام دعا یا زیارت آمده است؟

الف) دعای عهد (ب) زیارت آل یاسین

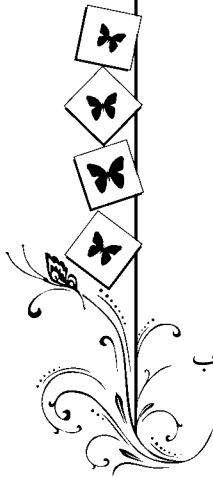
ج) دعای ندبه (د) زیارت عاشورا

۱۰- انتظار در لغت یعنی:

الف) چشم دوختن، نگاه کردن، نظر نمودن

ب) قلب را متوجه مطلوب ساختن

ج) تمام قلب را به سوی مطلوب یا محبوب

متوجه ساختن به نحوی که از توجه به سایر اشیا باز بماند.

(د) هر سه.

۱۱- کدام صحابی حضرت سیدالشهداء علیه السلام روز عاشورا خطاب به آن حضرت عرضه داشت: درندگان بیابان زنده زنده مرا بدرند اگر تو را تنها بگذارم؟

(الف) عمرو بن جناده انصاری

(ب) سیف بن حارث

(ج) مالک بن عبدالله

(د) محمد بن بشیر حضرمی

۱۲- به خدا دوست دارم که کشته شوم سپس زنده شوم و تا هزار بار دیگر کشته شوم و برانگیخته شوم تا بدین سبب از جان شما و جوانان اهل بیت شما دفاع کنم...

این جمله را کدام یک از اصحاب سیدالشهداء علیه السلام در شب عاشورا به آن حضرت عرض نمود؟

(الف) زهیر

(ب) بریر

(ج) حبیب بن مظاهر

(د) مسلم بن عوسجز

۱۳- با فضیلت‌ترین عمل در شب نیمه شعبان چیست؟

(ج) عمویم حضرت ابوالفضل علیه السلام

(د) عمّاه حضرت زینب علیها السلام

۱۸- محلّ استقرار حضرت مهدی علیه السلام پس از

ظهور در کجاست؟

الف) مکه (ب) مدینه

ج) کربلا (د) کوفه

۱۹- اولین بزرگواری که پس از رجعت زمین به

رویش شکافته می شود؟

الف) پیامبر عظیم الشان اسلام صلی الله علیه و آله

ب) حضرت امیرمؤمنان علیه السلام

ج) حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام

د) هر سه

۲۰- «او (حضرت مهدی علیه السلام) آن غریب تنهای

دور از وطن، غایب از دیدگان کسان خویش است

که هنوز انتقام خون پدرش گرفته نشده است.»

این روایت در توصیف امام عصر علیه السلام از کدام یک

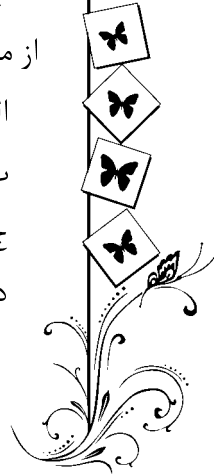
از معصومین نقل شده است؟

الف) حضرت امیر مؤمنان علیه السلام

ب) حضرت امام محمدباقر علیه السلام

ج) حضرت امام صادق علیه السلام

د) حضرت موسی بن جعفر علیه السلام

☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	٢ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	٣ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	٤ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	٥ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	٦ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	٧ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	٨ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	٩ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١٠ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١١ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١٢ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١٣ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١٤ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١٥ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١٦ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١٧ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١٨ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	١٩ -
☐	د	☐	ج	☐	ب	☐	الف	٢٠ -